

I. DISPOSICIONS GENERALS

1. PRESIDÈNCIA I CONSELLERIES DE LA GENERALITAT VALENCIANA

Presidència de la Generalitat

LLEI 8/2002, de 5 de desembre, d'Ordenació i Modernització de les Estructures Agràries de la Comunitat Valenciana. [2002/13645]

Sia notori i manifest a tots els ciutadans que les Corts Valencianes han aprovat i jo, d'acord amb el que estableixen la Constitució i l'Estatut d'Autonomia, en nom del Rei, promulgue la llei següent:

PREÀMBUL

I

Una de les notes que caracteritza modernament al fenomen agrari des del punt de vista de la regulació jurídica és la incessant demanda d'actualització legislativa.

Des d'esta perspectiva no hi ha dubte que l'evolució del fenomen agrari ha estat lligada al procés de la nostra pròpia modernització, amb una capacitat d'adaptació i un sentit d'avantguarda lloables davant el repte d'una realitat socioeconòmica cada vegada més complexa i canviant.

L'ingrés en la Unió Europea va significar un procés d'adaptació davant de les polítiques de reestructuració del mercat europeu i les exigències sobre el control i la qualitat dels processos de producció. En esta conjuntura, el sector va ser objecte d'un conjunt de mesures tendents a la recomposició de la seua productivitat i a la millora de la competitivitat dels seus productes agroalimentaris.

No es pot dir que la reforma de la PAC realitzada durant l'any 1992 ha convertit a la agricultura valenciana en una agricultura subvencionada, sinó al contrari, fins la nova reforma que suposa l'Agenda 2000, ha primat l'agricultura continental en detriment d'una agricultura mediterrània com la nostra. És per això que l'agricultura valenciana, abans i després de les noves polítiques agràries de la UE, es una agricultura abocada al mercat, que no viu de les subvencions i que necessita la reforma de les seues estructures productives i la professionalització d'uns agricultors més joves que gestionen explotacions viables i competitives davant la major liberalització dels preus i mercats agraris.

En el present, avant els nous reptes que imposa l'aplicació d'una política agrària cada vegada més rigorosa i exigent, es fa necessari una revisió dels continguts que venien configurant l'alcance i significat del dret agrari i la seua necessària aplicació als nous valors i expectatives del espai rural, com eix vertebrador de les polítiques de desenvolupament rural, el desenvolupament d'una activitat agrària armònica amb la defensa i conservació del medi ambient i els equilibris ecològics bàsics, junt amb la seguretat i qualitat dels productes agroalimentaris constitueixen ja autèntics capítols imprescindibles de l'ordenació del desenvolupament agrari.

En el context descrit, la Generalitat Valenciana, en l'exercici i desenvolupament de l'article 34 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, considera la conveniència i l'oportunitat d'una decidida legislació autonòmica que siga representativa no sols de l'exercici d'una legítima potestat normativa, sinó del recurs idoni perquè la Comunitat Valenciana afronte d'una manera eficaç la modernització de les seues estructures fixant les bases precises per al seu desenvolupament agrari futur.

II

De tot el que s'ha manifestat fins ací s'inferix el caràcter informador i vertebrador que presidix la regulació de la Llei sobre Orde-

I. DISPOSICIONES GENERALES

1. PRESIDENCIA Y CONSELLERIAS DE LA GENERALITAT VALENCIANA

Presidencia de la Generalitat

LEY 8/2002, de 5 de diciembre, de Ordenación y Modernización de las Estructuras Agrarias de la Comunidad Valenciana. [2002/13645]

Sea notorio y manifiesto a todos los ciudadanos que las Cortes Valencianas han aprobado, y yo, de acuerdo con lo establecido por la Constitución y el Estatuto de Autonomía, en nombre del Rey, promulgo la siguiente ley:

PREÁMBULO

I

Una de las notas que caracteriza modernamente al fenómeno agrario desde el punto de vista de su regulación jurídica, es su incesante demanda de actualización legislativa.

Desde esta perspectiva no cabe duda de que la evolución del fenómeno agrario ha estado ligada al proceso de nuestra propia modernización, presentando una loable capacidad de adaptación y sentido de vanguardia ante el pulso de una realidad socioeconómica cada vez más compleja y cambiante.

El ingreso en la Unión Europea supuso un proceso de adaptación ante las políticas de reestructuración del mercado europeo y las exigencias sobre el control y calidad de los procesos de producción. En esta coyuntura el sector fue objeto de un conjunto de medidas tendentes a la recomposición de su productividad y a la mejora de la competitividad de sus productos agroalimentarios.

No se puede decir que la reforma de la PAC realizada durante el año 1992 haya convertido a la agricultura valenciana en una agricultura subvencionada, sino al contrario, hasta la nueva reforma que supone la Agenda 2000, ha primado la agricultura de tipo continental en detrimento de una agricultura mediterránea como la nuestra. Por ello, la agricultura valenciana, antes y después de las nuevas políticas agrarias de la UE, es una agricultura abocada al mercado, que no vive de las subvenciones y que necesita la reforma de sus estructuras productivas y la profesionalización de unos agricultores más jóvenes que gestionen explotaciones viables y competitivas ante la mayor liberalización de los precios y mercados agrarios.

En el presente, ante los nuevos retos que impone la aplicación de una política agraria cada vez más rigurosa y exigente, se hace necesaria una revisión de los contenidos que venían configurado el alcance y significado del derecho agrario y su necesaria adaptación a los nuevos valores y expectativas demandadas por la sociedad. Entre estos, la renovación funcional del espacio rural, el desempeño de una actividad agraria armónica con la defensa y conservación del medio ambiente y los equilibrios ecológicos básicos, junto con la seguridad y calidad de los productos agroalimentarios constituyen ya autènticos capítulos imprescindibles de la ordenación del desarrollo agrario.

En el contexto descrito la Generalitat Valenciana, en el ejercicio y desarrollo del artículo 34 del Estatuto de Autonomía de la Comunidad Valenciana, considera la conveniència y oportunidad de una decidida legislació autonòmica que sea representativa no sólo del ejercicio de una legítima potestad de normación, sino del recurso idóneo para que la Comunidad Valenciana afronte de un modo eficaz la modernización de sus estructuras sentando las bases precisas para su futuro desarrollo agrario.

II

De lo manifestado hasta aquí se infiere el carácter informador y vertebrador que preside la regulación de la Ley sobre Ordenación

nació i Modernització de les Estructures Agràries de la Comunitat Valenciana. Fidel a este esperit, que ompli una important llacuna en l'iter de la nostra legislació autonòmica, la nova llei es presenta com un clar referent de la configuració bàsica de l'interés general en matèria agrària.

En este sentit, el títol preliminar de la llei conté el marc institucional de les distintes finalitats, funcions i principis que informaran l'àmbit d'actuació pública de l'administració autonòmica d'acord amb les peculiars directrius socioeconòmiques i culturals de la Comunitat Valenciana.

D'altra banda, convé fer ressaltar que l'organització de competències que es disposa en el títol preliminar queda completa amb la nova inclusió de dos valuosos instruments tècnics en favor de l'ordenació i la coordinació de la política agrària: les denominades funcions d'interés per a la Comunitat i les directrius. Mitjançant les primeres, es concreta la competència de la Comunitat Valenciana respecte de les matèries i funcions assenyalades. Amb les segones, i sense perjudi de l'autonomia dels municipis i la resta d'entitats locals en l'exercici de les seues competències respectives, s'afavorix la consecució de la política agrària del Govern Valencià a través de facultats de direcció i harmonització de competències que incidisquen, o n'afecten, sobre matèries o servicis integrats en les anteriors funcions d'interés per a la comunitat.

La modernització de les estructures agràries productives de la Comunitat Valenciana, exalçada per la pròpia llei en la rúbrica de la seua intitulació, constituïx la primera concreció en el desplegament d'una política agrària pròpia o autonòmica. De la rellevància d'esta política d'actuació, centrada prioritàriament en la modernització i consolidació dels aprofitaments hidràulics i en la promoció de les explotacions agràries, en dona bon compte el contingut de la pròpia llei, que destina dos títols del seu articulat a la regulació corresponent d'este conjunt de mesures estructurals de gran importància i transcendència per a la competitivitat de l'agricultura valenciana. D'acord amb tot això, el compromís de l'administració autonòmica de cara a esta política d'actuació s'ha realitzat en el màxim grau de previsió possible, atés que la posada en aplicació de les mesures previstes en la llei compten ja amb el pressupost tècnic de la seua cobertura pressupostària d'acord amb un «programa operatiu» específic dissenyat per la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació i aprovat en el marc de finançament de la política agrària europea per al període 2000-2006.

La defensa de l'espai rural constituïx un altre dels puntals bàsics quant a la modernització de l'agricultura i, per tant, de la configuració que revestirà el futur desenvolupament agrari. En este sentit, a recer dels recents dictàmens i reglaments sobre la matèria, particularment del Reglament (CE) núm. 1.257/1999, del Consell de la Unió Europea, de 17 de maig, la present llei supera la dialèctica existent en l'actualitat entre la política d'estructures agràries i la política de desenvolupament rural en concebre-les d'una manera integral i complementària en l'expansió conceptual que es deriva hui en dia de l'aposta per la modernització. Una prova d'això és la decidida defensa per la renovació funcional de l'espai rural com a element estructural en l'ordenació integral del territori de la Comunitat. La dita finalitat, que té una concreció normativa en el text de la llei, sobretot en l'ordenació sectorial del sòl no urbanitzable d'especial protecció per raó dels seus valors agraris, representa un autèntic punt d'inflexió pel que fa a una aplicació eficaç de les polítiques de desenvolupament rural. D'esta manera, pot afirmar-se que la present Llei d'Ordenació i Modernització de les Estructures Agràries de la Comunitat Valenciana fixa les bases necessàries perquè la futura llei de desenvolupament rural complemente de forma ordenada la modernització iniciada d'acord amb mesures específiques de diversificació de l'activitat agrària, de promoció i millora de les funcions mediambientals i de totes aquelles que redunden en un desenvolupament sostenible del sector d'acord amb la realitat socioeconòmica i l'equilibri territorial de la Comunitat Valenciana.

y Modernización de las Estructuras Agrarias de la Comunidad Valenciana. Fiel a este espíritu, que colma una importante laguna en el iter de nuestra legislación autonómica, la nueva ley se presenta como un claro referente de la configuración básica del interés general en materia agraria.

En esta dirección, el título preliminar de la ley contiene el marco institucional de los distintos fines, funciones y principios que van a informar el ámbito de actuación pública de la administración autonómica conforme a las peculiares directrices socioeconómicas y culturales de la Comunidad Valenciana.

Por lo demás, conviene resaltar que la organización competencial dispuesta en el título preliminar queda completa con la novedosa inclusión de dos valiosos instrumentos técnicos en favor de la ordenación y coordinación de la política agraria: las denominadas funciones de interés para la Comunidad y las directrices. Mediante las primeras, se concreta la competencia de la Comunidad Valenciana respecto de las materias y funciones señaladas. Con las segundas, y sin perjuicio de la autonomía de los municipios y demás entidades locales en el ejercicio de sus respectivas competencias, se favorece la consecución de la política agraria del Gobierno Valenciano a través de facultades de dirección y armonización de competencias que incidan o afecten a materias o servicios integrados en las anteriores funciones de interés para la comunidad.

La modernización de las estructuras agrarias productivas de la Comunidad Valenciana, ensalzada por la propia ley en la rúbrica de su intitulación, constituye la primera concreción en el desarrollo de una política agraria propia o autonómica. De la relevancia de esta política de actuación, centrada prioritariamente en la modernización y consolidación de los aprovechamientos hidráulicos y en la promoción de las explotaciones agrarias, da buena cuenta el contenido de la propia ley que destina dos títulos de su articulado a la correspondiente regulación de este conjunto de medidas estructurales de gran importancia y transcendencia para la competitividad de la agricultura valenciana. En consonancia con lo afirmado, el compromiso de la administración autonómica de cara a esta política de actuación se ha realizado en su máximo grado de previsión posible, dado que la puesta en aplicación de las medidas contempladas por la ley cuentan ya con el presupuesto técnico de su cobertura presupuestaria de acuerdo a un específico "Programa operativo" diseñado por la Conselleria de Agricultura, Pesca y Alimentación y aprobado en el marco de financiación de la política agraria europea para el período 2000-2006.

La defensa del espacio rural constituye otro de los pilares básicos en punto a la modernización de la agricultura y, por ende, de la configuración que revestirá el futuro desarrollo agrario. En este sentido, al socaire de los recientes dictámenes y reglamentos sobre la materia, particularmente del Reglamento (CE) número 1.257/1999, del Consejo de la Unión Europea, de 17 de mayo, la presente ley supera la dialéctica existente en la actualidad entre la política de estructuras agrarias y la política de desarrollo rural al concebirlas de un modo integral y complementario en la expansión conceptual que se deriva hoy en día de la apuesta por la modernización. Prueba de ello es la decidida defensa por la renovación funcional del espacio rural como elemento estructural en la ordenación integral del territorio de la comunidad. Dicha finalidad, que tiene una concreción normativa en el texto de la ley, sobre todo en la ordenación sectorial del suelo no urbanizable de especial protección por razón de sus valores agrarios, representa un auténtico punto de inflexión en orden a una aplicación eficaz de las políticas de desarrollo rural. De este modo, puede afirmarse que la presente Ley sobre Ordenación y Modernización de las Estructuras Agrarias de la Comunidad Valenciana sienta las bases necesarias para que la futura Ley de Desarrollo Rural complemente de forma ordenada la modernización iniciada de acuerdo a específicas medidas de diversificación de la actividad agraria, de promoción y mejora de las funciones medioambientales y de todas aquellas que redunden en un desarrollo sostenible del sector en consonancia con la realidad socioeconómica y el equilibrio territorial de la Comunidad Valenciana.

III

La llei regula, en el títol primer, els principals instruments de control i intervenció en matèria d'ordenació territorial del sòl agrari. Amb una clara orientació de promoció del sector, la llei partix d'un nou model de l'ordenació territorial agrària inspirat en la conjunció harmònica dels principis i criteris operatius que el sustenten.

Així, d'una banda, mereix una menció especial la defensa que la llei fa en favor de la inajornable exigència de dignificació del sòl d'interès agrari a l'efecte de proscriure'n qualsevol configuració residual.

D'esta manera, la llei s'alinea amb les tendències més avançades que consideren la promoció de l'espai rural no sols com un element estructural de l'ordenació equilibrada del territori, sinó també com un pressupòsit indissociable per a l'articulació dels fins o les destinacions adequats a les noves funcions socials que demanen els ciutadans. Per això, en la llei es preveu, en tota la seua extensió normativa, la protecció dels diferents béns jurídics importants per a la defensa i promoció de l'espai rural, açò és, tant per raó dels valors agraris que atesore, derivats de les destinacions, els usos i les funcions pròpies del sòl rústic productiu, com per la incidència respectiva en l'ordenació i la preservació del medi rural.

En concordança, i amb total respecte a les disposicions de la normativa urbanística o de protecció vigent, l'accessibilitat del sòl d'interès agrari a la condició de sòl no urbanitzable d'especial protecció, i l'informe preceptiu corresponent de la conselleria competent en matèria d'agricultura respecte de les actuacions que presenten un caire urbanístic en l'ordenació sectorial del sòl no urbanitzable, constitueixen les dos línies o mesures que la llei ha previst com a criteris generals. Respecte de la primera, que implica una ineludible concreció normativa de la finalitat perseguida, la llei ha introduït la possibilitat de la seua delimitació mitjançant la «legislació sectorial pertinent». Esta innovació permetrà una millor planificació i execució posterior de les futures polítiques de desenvolupament rural, els fins i objectius de la qual demanen este àmbit de protecció per a determinades zones del territori de la Comunitat. Respecte de la segona línia, la funció de control que incorpora l'informe preceptiu ha de qualificar-se com una mesura complementària de protecció d'acord amb uns específics objectes i potestats de normativització derivats de la tutela dels béns jurídics consagrats per la llei en l'àmbit d'ordenació respectiu, sense que això comporte, per tant, cap interferència o pertorbació en l'exercici de les competències dels altres òrgans de l'administració autonòmica. Més encara, si atenem el seu règim jurídic, es constata que en l'articulació del seu procediment, en sintonia amb la filosofia que impregna la llei en este punt, s'han establert els mecanismes de coordinació i cooperació necessaris per a fomentar la col·laboració dels organismes, ajuntaments i la resta d'agents que intervinguen en este tipus d'actuacions.

D'altra banda, i des d'un nivell instrumental, la llei atén al perfeccionament dels mecanismes d'intervenció de l'administració de la Generalitat Valenciana amb un conjunt de disposicions encaminades, fonamentalment, a l'enfortiment del principi de coordinació, a la millora dels instruments ja existents i a la incorporació d'altres instruments de gran utilitat que no tenien regulació pròpia en l'àmbit agrari de la Comunitat Valenciana. D'esta manera, com ja s'ha assenyalat, la importància de les directrius de coordinació torna a quedar patent en la matèria d'ordenació territorial del sòl agrari com l'instrument idoni per a facilitar l'harmonització de competències d'aquelles polítiques de modernització o desenvolupament rural que, pel contingut o l'abast respecte de matèries o servicis declarats d'interès de la Comunitat, afecten l'àmbit de les relacions interadministratives.

Per la seua banda, el perfeccionament dels instruments ja existents s'ha centrat, primordialment, en l'actualització del procediment de la concentració parcel·laria. Així, la llei pretén una major claredat i precisió dels supòsits relatius a les explotacions marginals, ocupacions temporals i destinació de les finques de descon-

III

La ley regula en su título I los principales instrumentos de control e intervención en materia de ordenación territorial del suelo agrario. Con una clara orientación de promoción del sector, la ley parte de un nuevo modelo de la ordenación territorial agraria inspirado en la conjunción armónica de los principios y criterios operativos que lo sustentan.

Así, por un lado, merece especial mención la defensa que la ley realiza en favor de la inaplazable exigencia de dignificación del suelo de interés agrario a los efectos de proscribir cualquier configuración residual del mismo.

De esta forma, la ley se alinea con las tendencias más avanzadas que consideran la promoción del espacio rural no sólo como un elemento estructural de la ordenación equilibrada del territorio, sino también como un presupuesto indissociable para la articulación de los fines o destinos adecuados a las nuevas funciones sociales demandadas por los ciudadanos. De ahí que la ley contemple en toda su extensión normativa la protección de los diferentes bienes jurídicos que importa la defensa y promoción del espacio rural, esto es, tanto por razón de los valores agrarios que atesore, derivados de los destinos, usos y funciones propias del suelo rústico productivo, como por su respectiva incidencia en la ordenación y preservación del medio rural.

En concordancia y con pleno respeto a lo dispuesto en la normativa urbanística o de protección vigente, la accesibilidad del suelo de interés agrario a la condición de suelo no urbanizable de especial protección, y el correspondiente informe preceptivo de la conselleria competente en materia de agricultura respecto de las actuaciones que presenten un cariz urbanístico en la ordenación sectorial del suelo no urbanizable, constituyen las dos pautas o medidas que la ley ha previsto como criterios generales. Respecto de la primera, que supone una ineludible concreción normativa de la finalidad perseguida, la ley ha introducido la posibilidad de su delimitación mediante la «legislación sectorial pertinente». Dicha innovación permitirá una mejor planificación y posterior ejecución de las futuras políticas de desarrollo rural, cuyos fines y objetivos recaben dicho ámbito de protección para determinadas zonas del territorio de la comunidad. Respecto de la segunda pauta, la función de control que incorpora el informe preceptivo debe calificarse como una medida complementaria de protección de acuerdo a unos específicos objetos y potestades de normación derivados de la tutela de los bienes jurídicos consagrados por la ley en su respectivo ámbito de ordenación, sin que ello entrañe, por tanto, interferencia o perturbación alguna en el ejercicio competencial de los restantes órganos de la administración autonómica. Es más, si atendemos a su régimen jurídico, se constata que en la articulación de su procedimiento, en sintonía con la filosofía que impregna a la ley en este punto, se han establecido los mecanismos de coordinación y cooperación necesarios para fomentar la colaboración de los organismos, ayuntamientos y demás agentes que intervengan en este tipo de actuaciones.

Por el otro lado, y desde un plano instrumental, la ley atiende al perfeccionamiento de los mecanismos de intervención de la administración de la Generalitat Valenciana con un conjunto de disposiciones encaminadas, fundamentalmente, al fortalecimiento del principio de coordinación, a la mejora de los instrumentos ya existentes y a la incorporación de otros instrumentos de gran utilidad que carecían de regulación propia en el ámbito agrario de la Comunidad Valenciana. De esta suerte, como ya se ha señalado, la importancia de las directrices de coordinación vuelve a quedar patente en la materia de ordenación territorial del suelo agrario como el instrumento idóneo para facilitar la armonización competencial de aquellas políticas de modernización o desarrollo rural que, por su contenido o alcance respecto de materias o servicios declarados de interés de la comunidad, afecten el ámbito de las relaciones interadministrativas.

Por su parte, el perfeccionamiento de los instrumentos ya existentes se ha centrado, primordialmente, en la actualización del procedimiento de la concentración parcelaria. Así, la ley pretende una mayor claridad y precisión de los supuestos relativos a las explotaciones marginales, ocupaciones temporales y destino de las fincas de desconocidos. La adaptación a los nuevos imperativos de la

guts. L'adaptació als nous imperatius de la legislació especial pertinent s'ha resolt amb l'establiment de mesures tan significatives com el deure d'informació del planejament urbanístic relatiu a la zona d'actuació, amb la responsabilitat consegüent de la corporació local que, d'una manera injustificada, acorde o autoritze actuacions urbanístiques no previstes en les bases de la concentració, i la conservació i defensa del medi rural a través de la preceptiva avaluació d'impacte ambiental que supose la concentració parcel·l·ària projectada. En tot cas, la coordinació dels instruments jurídics pertinents amb els interessos prioritaris del nostre sector agrari ha representat el principal criteri estructurador de la regulació dispensada. D'esta manera, des de la qualificació dels fins, el seu procediment corresponent i les seues possibles classes, la llei atorga preferència a actuacions tan emblemàtiques per al nostre sector com la consolidació i modernització dels regadius existents com a objecte de la concentració, l'agrupació de parcel·les i gestió comuna de les explotacions, com a resultat d'esta i, si és procedent, la configuració mateixa de la concentració amb base associativa.

IV

En este sentit ampli del procés de modernització dissenyat per la present llei, els títols II i III de l'articulat es dediquen a l'ordenació de les estructures agràries productives. Esta ordenació és representativa d'una primera plasmació en el desplegament d'una política agrària pròpia que estiga d'acord amb les circumstàncies, necessitats i noves demandes que planteja en l'actualitat el nostre sector agrari. Des d'estos postulats, la política d'actuació corresponent s'ha centrat primordialment en dos eixos d'intervenció tendents a la modernització i la consolidació dels aprofitaments hidràulics i, després de l'aprovació d'un específic programa operatiu regional per al període 2000-2006, que ha aconseguit incrementar considerablement l'extensió i la modalitat de les ajudes existents fins al moment, la promoció de les explotacions agràries de la Comunitat.

Respecte a la primera línia d'actuació, la llei aborda el tractament dels recursos hídrics com un referent consubstancial íntimament lligat al desenvolupament cultural, social i econòmic de la Comunitat Valenciana. Des d'este pressupòsit, la llei atén la modernització dels aprofitaments hidràulics amb base en diversos plans. D'una banda, i en concordança amb la utilització racional de l'aigua i el compliment de la seua ineludible funció social, la llei orienta la seua política d'estructures agràries amb vista a una concepció integral dels aprofitaments hidràulics comprensiva dels diferents aspectes i valoracions que incidixen modernament en la configuració d'este preat recurs. En este sentit, es declaren els següents fins o directrius caracteritzadors de la política d'actuació a seguir: la conservació i el bon estat ecològic dels recursos hídrics; l'equilibri i l'harmonització del desenrotllament economicosocial de la Comunitat; la consolidació i modernització dels regadius existents; el foment i la millora de les infraestructures agràries en els municipis de la Comunitat Valenciana i la plena compatibilitat amb el medi ambient i els altres recursos naturals. D'altra banda, i d'acord amb l'irrenunciable propòsit d'una major eficàcia com a factor implícit i determinant de tota aposta per la modernització, la llei reorganitza les actuacions directes de l'administració autonòmica de cara a una política de consolidació dels regadius que siga compatible amb la sostenibilitat i les disponibilitats del recurs, d'acord amb les necessitats del sector i amb l'equilibri territorial de la Comunitat Valenciana. Respecte d'això, la inclusió de les obres classificades d'interés de la Comunitat, l'actualització dels denominats plans d'obra i la defensa dels regs de suport per raons socials de fixació o establiment de la població, constituïxen els instruments tècnics que la llei desplega per a l'èxit d'una major eficiència en l'ús i administració dels nostres regadius. Paral·lelament a allò que s'ha descrit, la llei complementa el seu caràcter de foment o promoció del sector amb un capítol destinat a l'articulació de les inversions auxiliars que tinguen com a objecte la millora de la utilització d'aigua de reg en xàrcies col·lectives, ja siga amb vista a la millor distribució o a la reducció dels cabals de reg respectius.

legislación especial pertinente se ha resuelto con el establecimiento de medidas tan significativas como el deber de información del planeamiento urbanístico relativo a la zona de actuación, con la consiguiente responsabilidad de la corporación local que de un modo injustificado acuerde o autorice actuaciones urbanísticas no previstas en las bases de la concentración, y la conservación y defensa del medio rural a través de la preceptiva evaluación de impacto ambiental que suponga la concentración parcelaria proyectada. En todo caso, la coordinación de los instrumentos jurídicos pertinentes con los intereses prioritarios de nuestro sector agrario ha representado el principal criterio estructurador de la regulación dispensada. De este modo, desde la calificación de los fines, su correspondiente procedimiento y sus posibles clases, la ley otorga preferencia a actuaciones tan emblemáticas para nuestro sector como la consolidación y modernización de los regadíos existentes como objeto de la concentración, la agrupación de parcelas y gestión común de las explotaciones, como resultado de la misma y, en su caso, la configuración misma de la concentración con base asociativa.

IV

En este sentido amplio del proceso de modernización diseñado por la presente ley, los títulos II y III de su articulado se dedican a la ordenación de las estructuras agrarias productivas. Dicha ordenación es representativa de una primera plasmación en el desarrollo de una política agraria propia que esté en consonancia con las circunstancias, necesidades y nuevas demandas que plantea en la actualidad nuestro sector agrario. Desde estos postulados, la correspondiente política de actuación se ha centrado primordialmente en dos ejes de intervención tendentes a la modernización y consolidación de los aprovechamientos hidráulicos y, tras la aprobación de un específico programa operativo regional para el período 2000-2006, que ha conseguido incrementar considerablemente la extensión y modalidad de las ayudas existentes hasta el momento, la promoción de las explotaciones agrarias de la comunidad.

Respecto a la primera línea de actuación la ley aborda el tratamiento de los recursos hídricos como un referente consubstancial íntimamente ligado al desenvolvimiento cultural, social y económico de la Comunidad Valenciana. Desde este presupuesto, la ley atiende la modernización de los aprovechamientos hidráulicos con base en diversos planos. De un lado, y en concordancia con la utilización racional del agua y el cumplimiento de su ineludible función social, la ley orienta su política de estructuras agrarias en orden a una concepción integral de los aprovechamientos hidráulicos comprensiva de los diferentes aspectos y valoraciones que inciden modernamente en la configuración de este preciado recurso. En este sentido, se declaran los siguientes fines o directrices caracterizadores de la política de actuación a seguir: la conservación y buen estado ecológico de los recursos hídricos; el equilibrio y armonización del desarrollo económico-social de la comunidad; la consolidación y modernización de los regadíos existentes; el fomento y mejora de las infraestructuras agrarias en los municipios de la Comunidad Valenciana y la plena compatibilidad con el medio ambiente y los demás recursos naturales. Por otro lado, y de acuerdo con el irrenunciable propósito de una mayor eficacia como factor implícito y determinante de toda apuesta por la modernización, la ley reorganiza las actuaciones directas de la administración autonómica de cara a una política de consolidación de los regadíos que sea compatible con la sostenibilidad y las disponibilidades del recurso, de acuerdo a las necesidades del sector y al equilibrio territorial de la Comunidad Valenciana. Al respecto, la inclusión de las obras clasificadas de interés de la comunidad, la actualización de los denominados planes de obra y la defensa de los riegos de apoyo por razones sociales de fijación o establecimiento de la población, constituyen los instrumentos técnicos que la ley desarrolla para el logro de una mayor eficiencia en el uso y administración de nuestros regadíos. Paralelamente a lo descrito, la ley complementa su carácter de fomento o promoción del sector con un capítulo destinado a la articulación de las inversiones auxiliares que tengan como objeto la mejora de la utilización de agua de riego en redes colectivas, ya sea en orden a su mejor distribución, o a la reducción de los respectivos caudales de riego.

La promoció de les explotacions agràries viables constituïx l'altre gran àmbit d'actuació de la política de modernització. Per a això, la llei presenta un programa destinat a millorar la competitivitat del nostre sector a través d'un conjunt de mesures de foment que interessin principalment a l'estructura i la gestió de les explotacions agràries. En este sentit, d'acord amb les necessitats que planteja el nostre teixit productiu, especialment caracteritzat per un pronunciat fraccionament de la propietat agrària i per la insuficient dimensió de les seues explotacions, i d'acord amb les noves orientacions dels reglaments de desplegament de la política agrària comuna, manifestada en una clara tendència cap a la universalitat de les ajudes destinades als titulars de les explotacions agràries o dels seus drets d'explotació respectius, la present llei dissenya un procés de modernització de les explotacions agràries atenent diversos criteris d'estructuració. En primer lloc, i com a pressupòsit general, es partix d'una valoració de la dimensió agronòmica de les explotacions que resulte viable d'acord amb els paràmetres de rendibilitat econòmica i d'absorció de les noves tecnologies agràries. Este criteri es concreta en la llei en un instrument tècnic d'ordenació, la denominada unitat de treball agrari, i en una mesura o política d'actuació conduent a la concentració d'explotacions. En segon lloc, i d'acord amb les orientacions assenyalades, la llei preveu, per a determinats efectes, el requisit de la professionalitat fonamentalment lligat a les tasques de gestió contingudes en el marc de les ajudes previstes. En últim lloc, la llei preveu els models associatius d'índole agrària com a estructures organitzatives adequades amb vista a la modernització de les explotacions agràries. Tot això, en el benentès concepte de política estructural, que els majors èxits per a aconseguir la competitivitat de les nostres explotacions agràries no sols requereixen d'una major extensió del patrimoni territorial de les explotacions, sinó també de la reducció de costos i de la utilització conjunta de mitjans de producció.

En este àmbit, entre les mesures que preveu la llei amb caràcter general, tant per a agricultors professionals com per a altres titulars d'explotacions, cal destacar les ajudes relatives a la inversió i la dotació de mitjans, concentració d'explotacions i les ajudes a la seua gestió.

En qualsevol cas, les mesures previstes en la llei estan caracteritzades per una marcada flexibilitat, de tal manera que, d'una banda, s'hi permet l'accés al nombre més gran possible de beneficiaris i, d'una altra, es facilita el grau de compromís concernent a l'associacionisme entre els agricultors.

En suma, amb esta llei la Comunitat Valenciana fixa les bases de la modernització que demana el desenvolupament agrari en l'actualitat, d'acord amb les característiques, peculiaritats i necessitats del sector agrari valencià.

TÍTOL PRELIMINAR **Disposicions generals**

Article 1. Objecte

Esta llei té per objecte la regulació de l'àmbit d'actuació pública de la Comunitat Valenciana en matèria d'ordenació sectorial i modernització de les seues estructures agràries.

Esta ordenació es durà a terme considerant tant les condicions mediambientals, socioeconòmiques i culturals de la Comunitat com les demandes i necessitats que presenta el sector agrari en l'actual context de la Unió Europea.

Article 2. Fins de la llei

La present llei determina el seu desplegament normatiu atenent als fins que a continuació s'expressen.

1. Fins primaris:

a) El desenvolupament d'una política agrària de la Comunitat Valenciana que fixe com a principis bàsics de la seua actuació la creació i el foment d'explotacions viables, d'acord amb els paràmetres de productivitat, diversificació i comercialització de l'activitat agrària, així com de la qualitat, especificitat i seguretat dels seus productes agroalimentaris.

La promoción de las explotaciones agrarias viables constituye el otro gran ámbito de actuación de la política de modernización. Para ello, la ley presenta un programa destinado a mejorar la competitividad de nuestro sector a través de un conjunto de medidas de fomento que interesan principalmente a la estructura y gestión de las explotaciones agrarias. En esta dirección de acuerdo con las necesidades que plantea nuestro tejido productivo, especialmente referenciado en un acusado fraccionamiento de la propiedad agraria y en la insuficiente dimensión de sus explotaciones, y conforme a las nuevas orientaciones de los reglamentos de desarrollo de la política agraria común, manifestada en una clara tendencia hacia la universalidad de las ayudas destinadas a los titulares de las explotaciones agrarias o de sus respectivos derechos de explotación, la presente ley diseña un proceso de modernización de las explotaciones agrarias en atención a diversos criterios de estructuración. En primer lugar, y como presupuesto general, se parte de una valoración de la dimensión agronómica de las explotaciones que resulte viable conforme a los parámetros de rentabilidad económica y de absorción de las nuevas tecnologías agrarias. Dicho criterio se concreta en la ley en un instrumento técnico de ordenación, la denominada Unidad de Trabajo Agrario, y en una medida o política de actuación conducente a la concentración de explotaciones. En segundo lugar, y de acuerdo con las orientaciones señaladas, la ley prevé, para determinados efectos, el requisito de la profesionalidad fundamentalmente ligado a las tareas de gestión contempladas en el marco de las ayudas previstas. En último lugar, la ley contempla los modelos asociativos de índole agraria como estructuras organizativas adecuadas en orden a la modernización de las explotaciones agrarias. Todo ello, en el bien entendido concepto de política estructural, de que los mayores logros para alcanzar la competitividad de nuestras explotaciones agrarias no solo requieren de una mayor extensión del patrimonio territorial de las explotaciones, sino también de la reducción de costes y de la utilización conjunta de medios de producción.

En este ámbito, entre las medidas que contempla la ley con carácter general, tanto para agricultores profesionales como para otros titulares de explotaciones, merecen destacarse las ayudas relativas a la inversión y dotación de medios, concentración de explotaciones y las ayudas a la gestión de las mismas.

En cualquier caso, las medidas contempladas por la ley están caracterizadas por una marcada flexibilidad, de tal modo que, por un lado, se permite el acceso a las mismas al mayor número posible de beneficiarios y, por el otro, se facilita el grado de compromiso concerniente al asociacionismo entre los agricultores.

En suma, con la presente ley la Comunidad Valenciana sienta las bases de la modernización que demanda el desarrollo agrario en la actualidad, en consonancia con las características, peculiaridades y necesidades del sector agrario valenciano.

TÍTULO PRELIMINAR **Disposiciones generales**

Artículo 1. Objeto

La presente ley tiene por objeto la regulación del ámbito de actuación pública de la Comunidad Valenciana en materia de ordenación sectorial y modernización de sus estructuras agrarias.

Dicha ordenación se llevará a cabo considerando tanto las condiciones medioambientales, socioeconómicas y culturales de la comunidad, como las demandas y necesidades que presenta el sector agrario en el actual contexto de la Unión Europea.

Artículo 2. Fines de la ley

La presente ley determina su desarrollo normativo en atención a los fines que a continuación se expresan.

1. Fines primarios:

a) El desarrollo de una política agraria de la Comunidad Valenciana que sienta como principios básicos de su actuación la creación y el fomento de explotaciones viables, de acuerdo con los parámetros de productividad, diversificación y comercialización de la actividad agraria, así como de la calidad, especificidad y seguridad de sus productos agroalimentarios.

b) La racionalització de les explotacions agràries i la seua compatibilitat amb la defensa i promoció del medi ambient, atenent les circumstàncies i característiques del patrimoni i dels recursos naturals de la Comunitat Valenciana.

c) La defensa i renovació funcional de l'espai rural com a element estructural en l'ordenació integral del territori de la Comunitat, segons les seues condicions, fins o destins adequats a les demandes i necessitats socials.

2. Fins connexos:

a) La progressiva equiparació i estabilització de la renda dels agricultors al costat de la millora dels àmbits de formació, capacitat, associacionisme i professionalitat agrària.

b) El desenrotllament econòmic del sector lligat a l'equilibri territorial de la Comunitat Valenciana i a una efectiva realització del principi de solidaritat.

Article 3. Definicions

Als efectes d'esta llei s'entén per:

a) Conceptes relatius al marc de competències.

1r. Fins primaris: definixen l'objecte principal de la regulació d'acord amb els criteris de competència material que determinen la capacitat legislativa de la Comunitat Valenciana en l'àmbit del sector agrari.

2n. Fins connexos: d'acord amb el caràcter sistemàtic del marc de competències autonòmic, complementen la consecució dels fins primaris a través de la seua relació competencial amb altres criteris o sectors implicats directament en la modernització i el desenrotllament de l'activitat agrària amb l'objectiu d'aconseguir un desenrotllament sostenible.

3r. Funcions d'interés agrari de la Comunitat Valenciana: responen a criteris tècnics que col·laboren en el desenrotllament i la concreció dels criteris materials de competència autonòmica sobre el sector agrari.

4t. Directrius: responen a un instrument tècnic de coordinació de l'actuació pública dels municipis o entitats locals que incidisca, o n'afecte, sobre matèries o servicis integrats en el marc competencial de les funcions declarades d'interés agrari de la Comunitat Valenciana.

b) Conceptes relatius al foment de les explotacions agràries.

1r. Activitat agrària: el conjunt de treballs que es requerix per a l'obtenció de productes agrícoles, ramaders i forestals. Així mateix, es considerarà activitat agrària la venda directa per part de l'agricultor de la producció pròpia sense transformació, dins dels elements que integren l'explotació, en mercats municipals o en llocs que no siguen establiments comercials permanents.

2n. Explotació agrària: el conjunt de béns i drets organitzats empresarialment pel seu titular en l'exercici de l'activitat agrària, primordialment amb fins de mercat, i que constitueix en si mateix una unitat tecnicoeconòmica.

3r. Elements de l'explotació: els béns immobles de naturalesa rústica i qualssevol altres que són objecte d'aprofitament agrari permanent; la vivenda amb dependències agràries; les construccions i instal·lacions agràries, fins i tot de naturalesa industrial, i el bestiar, les màquines i els estris integrats en l'explotació i afectes a esta l'aprofitament i l'ús dels quals corresponen al seu titular en règim de propietat, arrendament, drets d'ús i aprofitament i fins i tot per mera tolerància del seu amo. Així mateix, constitueixen elements de l'explotació tots els drets i les obligacions que puguen correspondre al seu titular i es troben afectes a l'explotació.

4t. Titular de l'explotació: la persona física o jurídica que exercix l'activitat agrària organitzant els béns i els drets integrants de l'explotació amb criteris empresarials i assumint els riscos i les responsabilitats civils, socials i fiscals que puguen derivar-se de la gestió de l'explotació.

5é. Agricultor professional: la persona física que és titular d'una explotació agrària i que obté, almenys, el cinquanta per cent de la seua renda total d'activitats agràries o altres activitats complementàries, sempre que la part de renda procedent directament de l'activitat agrària realitzada en la seua explotació no siga inferior al

b) La racionalización de las explotaciones agrarias y su compatibilidad con la defensa y promoción del medio ambiente, atendiendo a las circunstancias y características del patrimonio y de los recursos naturales de la Comunidad Valenciana.

c) La defensa y renovación funcional del espacio rural como elemento estructural en la ordenación integral del territorio de la comunidad, según sus condiciones, fines o destinos adecuados a las demandas y necesidades sociales.

2. Fines conexos:

a) La progresiva equiparación y estabilización de la renta de los agricultores junto a la mejora de los ámbitos de formación, capacitación, asociacionismo y profesionalidad agraria.

b) El desarrollo económico del sector ligado al equilibrio territorial de la Comunidad Valenciana y a una efectiva realización del principio de solidaridad.

Artículo 3. Definiciones

A los efectos de la presente ley se entiende por:

a) Conceptos relativos al marco competencial.

1.º Fines primarios: definen el objeto principal de la regulación con arreglo a los criterios de competencia material que determinan la capacidad legislativa de la Comunidad Valenciana en el ámbito del sector agrario.

2.º Fines conexos: con arreglo al carácter sistemático del marco competencial autonómico, complementan la consecución de los fines primarios a través de su relación competencial con otros criterios o sectores implicados directamente en la modernización y desarrollo de la actividad agraria con el objetivo de alcanzar un desarrollo sostenible.

3.º Funciones de interés agrario de la Comunidad Valenciana: responden a criterios técnicos que colaboran en el desarrollo y concreción de los criterios materiales de competencia autonómica sobre el sector agrario.

4.º Directrices: responden a un instrumento técnico de coordinación de la actuación pública de los municipios o entidades locales que incida o afecte a materias o servicios integrados en el marco competencial de las funciones declaradas de interés agrario de la Comunidad Valenciana.

b) Conceptos relativos al fomento de las explotaciones agrarias.

1.º Actividad agraria: el conjunto de trabajos que se requiere para la obtención de productos agrícolas, ganaderos y forestales. Asimismo, se considerará actividad agraria la venta directa por parte del agricultor de la producción propia sin transformación, dentro de los elementos que integren la explotación, en mercados municipales o en lugares que no sean establecimientos comerciales permanentes.

2.º Explotación agraria: el conjunto de bienes y derechos organizados empresarialmente por su titular en el ejercicio de la actividad agraria, primordialmente con fines de mercado, y que constituye en sí misma una unidad técnico-económica.

3.º Elementos de la explotación: los bienes inmuebles de naturaleza rústica y cualesquiera otros que son objeto de aprovechamiento agrario permanente; la vivienda con dependencias agrarias; las construcciones e instalaciones agrarias, incluso de naturaleza industrial, y los ganados, máquinas y aperos, integrados en la explotación y afectos a la misma, cuyo aprovechamiento y utilización corresponden a su titular en régimen de propiedad, arrendamiento, derechos de uso y disfrute e incluso por mera tolerancia de su dueño. Asimismo, constituyen elementos de la explotación todos los derechos y obligaciones que puedan corresponder a su titular y se hallen afectos a la explotación.

4.º Titular de la explotación: la persona física o jurídica que ejerce la actividad agraria organizando los bienes y derechos integrantes de la explotación con criterios empresariales y asumiendo los riesgos y responsabilidades civil, social y fiscal que puedan derivarse de la gestión de la explotación.

5.º Agricultor profesional: la persona física que, siendo titular de una explotación agraria, al menos el 50% de su renta total la obtenga de actividades agrarias u otras actividades complementarias, siempre y cuando la parte de renta procedente directamente de la actividad agraria realizada en su explotación no sea inferior al

vint-i-cinc per cent de la seua renda total i el temps de treball dedicat a activitats agràries o complementàries siga superior a la mitat del seu temps de treball total.

6é. Activitats complementàries: la participació i presència del titular, com a conseqüència d'elecció pública, en institucions de caràcter representatiu, així com en òrgans de representació de caràcter sindical, cooperatiu o professional, sempre que estos es troben vinculats al sector agrari, les de transformació i venda directa dels productes de l'explotació i les relacionades amb la conservació de l'espai natural i protecció del medi ambient, igual que les turístiques, cinegètiques i artesanals realitzades en la seua explotació.

7é. Unitat de treball agrari: el treball efectuat per una persona dedicada a temps complet durant un any a l'activitat agrària.

8é. Renda de referència: indicador relatiu als salaris bruts no agraris a Espanya. La determinació anual de la seua quantia es farà en concordància amb el que es preveu respecte d'això en la normativa de la Unió Europea i tenint en compte les dades de salaris publicats per l'Institut Nacional d'Estadística.

c) Conceptes relatius a l'actuació pública en matèria d'ordenació sectorial del sòl no urbanitzable i de la propietat agrària.

Concentració de base associativa: una forma o modalitat de concentració parcel·lària que té la peculiaritat de reflectir en l'acta de reorganització de la propietat l'adjudicació directa de les parcel·les pertinents, a favor d'entitats legalment constituïdes a l'efectes de la concentració.

d) Unitats mínimes de cultiu.

La superfície suficient que ha de tindre una finca rústica perquè les labors fonamentals del seu cultiu, utilitzant els mitjans normals i tècnics de producció, pugua dur-se a terme amb un rendiment satisfactori, tenint en compte les característiques socioeconòmiques de l'agricultura en la comarca o zona presa en consideració.

Article 4. Funcions d'interés agrari de la Comunitat Valenciana

1. Es declaren d'interés agrari de la Comunitat Valenciana les funcions següents:

a) La programació i la realització de totes les actuacions en matèria de desenvolupament, ordenació i modernització de les estructures agràries d'interés per a la Comunitat Valenciana.

b) L'elaboració dels plans i instruments d'ordenació sectorial del sòl no urbanitzable relatius a la seua funció agrícola, ramadera o forestal, a la promoció dels seus valors mediambientals, paisatgístics, culturals i d'oci, i a un adequat urbanisme d'acord amb els usos i les activitats a què haja de destinar-se prioritàriament el sòl afectat per la seua finalitat essencialment agrària, o per la defensa i promoció de l'espai rural, tot això d'acord amb les directrius establides pel Consell de la Generalitat.

c) La realització o finançament d'obres d'interés general de la Comunitat Valenciana per al desenvolupament, l'ordenació i la modernització del sector agrari.

d) Foment i creació d'explotacions associatives en el sector agrari.

e) Conservació del patrimoni artístic, històric o singular d'interés agrari de la Comunitat Valenciana.

2. D'acord amb les anteriors funcions d'interés de la Comunitat Valenciana, el desplegament de la política agrària també promourà les actuacions de caràcter complementari següents:

a) La cooperació, tècnica i econòmica, d'índole agrària amb altres administracions, organismes, corporacions i institucions.

b) Realització d'obres de caràcter complementari a executar pel sector agrari.

c) Difusió de l'agroturisme.

d) Qualsevol altres que es determinen d'acord amb el que estableix la legislació corresponent.

3. A la Generalitat, sense perjudi de la defensa dels interessos propis de les entitats locals, li correspon la competència específica

25% de su renta total y el tiempo de trabajo dedicado a actividades agrarias o complementarias sea superior a la mitad de su tiempo de trabajo total.

6.º Actividades complementarias: la participación y presencia del titular, como consecuencia de elección pública, en instituciones de carácter representativo, así como en órganos de representación de carácter sindical, cooperativo o profesional, siempre que éstos se hallen vinculados al sector agrario, las de transformación y venta directa de los productos de la explotación y las relacionadas con la conservación del espacio natural y protección del medio ambiente, al igual que las turísticas, cinegéticas y artesanales realizadas en su explotación.

7.º Unidad de Trabajo Agrario: el trabajo efectuado por una persona dedicada a tiempo completo durante un año a la actividad agraria.

8.º Renta de referencia: indicador relativo a los salarios brutos no agrarios en España. La determinación anual de su cuantía se hará en concordancia con lo previsto al respecto en la normativa de la Unión Europea y teniendo en cuenta los datos de salarios publicados por el Instituto Nacional de Estadística.

c) Conceptos relativos a la actuación pública en materia de ordenación sectorial del suelo no urbanizable y de la propiedad agraria.

Concentración de base asociativa: una forma o modalidad de concentración parcelaria que tiene la peculiaridad de reflejar en el acta de reorganización de la propiedad la adjudicación directa de las parcelas pertinentes, a favor de entidades legalmente constituídas a los efectos de la concentración.

d) Unidades mínimas de cultivo.

La superficie suficiente que debe tener una finca rústica para que las labores fundamentales de su cultivo, utilizando los medios normales y técnicos de producción, pueda llevarse a cabo con un rendimiento satisfactorio, teniendo en cuenta las características socioeconómicas de la agricultura en la comarca o zona tomada en consideración.

Artículo 4. Funciones de interés agrario de la Comunidad Valenciana

1. Se declaran de interés agrario de la Comunidad Valenciana las siguientes funciones:

a) La programación y realización de todas las actuaciones en materia de desarrollo, ordenación y modernización de las estructuras agrarias de interés para la Comunidad Valenciana.

b) La elaboración de los planes e instrumentos de ordenación sectorial del suelo no urbanizable relativos a su función agrícola, ganadera o forestal, a la promoción de sus valores medioambientales, paisajísticos, culturales y de ocio, y a un adecuado urbanismo en consonancia con los usos y actividades a que deba destinarse prioritariamente el suelo afectado por su finalidad esencialmente agraria, o por la defensa y promoción del espacio rural, todo ello de acuerdo con las directrices establecidas por el consejo de la generalitat.

c) La realización o financiación de obras de interés general de la Comunidad Valenciana para el desarrollo, ordenación y modernización del sector agrario.

d) Fomento y creación de explotaciones asociativas en el sector agrario.

e) Conservación del patrimonio artístico, histórico ó singular de interés agrario de la Comunidad Valenciana.

2. De acuerdo con las anteriores funciones de interés de la Comunidad Valenciana, el desarrollo de la política agraria también promoverá las siguientes actuaciones de carácter complementario:

a) La cooperación, técnica y económica, de índole agraria con otras administraciones, organismos, corporaciones e instituciones.

b) Realización de obras de carácter complementario a ejecutar por el sector agrario.

c) Difusión del agroturismo.

d) Cualesquiera otras que se determinen de acuerdo con lo establecido en la correspondiente legislación.

3. A la Generalitat, sin perjuicio de la defensa de los intereses propios de las entidades locales, le corresponde la competencia

sobre les matèries i les funcions assenyalades. En tot cas, en l'acompliment d'estes competències correspondran a l'administració autonòmica, entre altres, les actuacions següents:

a) L'aplicació dels instruments jurídics pertinents per a l'ordenació sectorial, en particular els relatius a la modernització agrària i el desenvolupament rural.

b) La determinació de les causes i els supòsits que justifiquen les mesures d'intervenció públiques amb vista a la consecució dels fins d'interès públic definits o concretats per la Comunitat Valenciana.

c) La declaració d'interès general de la Comunitat Valenciana respecte d'obres i servicis que per la seua finalitat i execució territorial afecten interessos propis de la Comunitat en l'exercici del seu específic àmbit de competències.

Article 5. Principis

1. De conformitat amb les directrius establides pel Consell de la Generalitat, amb vista al foment del desenvolupament en matèria agrària de la Comunitat Valenciana, la conselleria competent en matèria d'agricultura informará la corresponent actuació pública de les entitats locals d'acord amb els plans i els objectius marcats per la política agrària de la Comunitat.

Per al compliment de les obligacions i les tasques derivades, la conselleria competent en matèria d'agricultura podrà demanar de les entitats locals tota la informació que considere necessària i executar totes les comprovacions que considere oportunes.

2. La conselleria competent en matèria d'agricultura, d'acord amb els principis d'eficàcia i descentralització, potenciarà la cooperació entre l'administració de la Comunitat i les entitats locals mitjançant la celebració de convenis de col·laboració que milloren la prestació de servicis o redunden en el desenvolupament de les directrius establides.

Article 6. Principis de cooperació i auxili interadministratiu

En aplicació dels principis de cooperació i auxili interadministratiu que informen el funcionament i l'estructura del model d'organització territorial implantat per la Constitució, l'administració de la Comunitat Valenciana i l'estat ajustaran les seues relacions, especialment en els supòsits d'acció conjunta o coordinació, d'acord amb els principis de cooperació, lleialtat, col·laboració, informació mútua i auxili recíproc, amb total respecte als àmbits de competències respectius.

Sense perjudi del recurs a altres tècniques de cooperació, i en l'orde instrumental derivat d'una dotació pressupostària suficient, la Comunitat Valenciana i l'estat celebraran els convenis de participació o col·laboració corresponents que resulten pertinents per a la cobertura i finançament de les mesures de foment i desenvolupament agrari previstes en la present llei, tot això dins del marc de la normativa dictada per la Unió Europea.

TÍTOL I

L'actuació pública en matèria d'ordenació sectorial i de la propietat agrària

CAPÍTOL I

Disposició generals

Article 7. Fins de l'actuació pública

El Consell de la Generalitat, en aplicació de la funció social com a criteri d'eficàcia delimitadora del contingut de la propietat agrària i de la seua activitat per raons d'interès social i general, dirigirà la seua actuació pública a la consecució dels fins i principis prevists en esta llei, i per a això emprarà els necessaris instruments i mesures d'intervenció pública.

específica sobre las materias y funciones señaladas. En todo caso, en el desempeño de dichas competencias a la administración autonómica le corresponderán, entre otras, las siguientes actuaciones:

a) La aplicación de los instrumentos jurídicos pertinentes para la ordenación sectorial, en particular los relativos a la modernización agraria y el desarrollo rural.

b) La determinación de las causas y los supuestos que justifiquen las medidas de intervención públicas en orden a la consecución de los fines de interés público definidos o concretados por la Comunidad Valenciana.

c) La declaración de interés general de la Comunidad Valenciana respecto de obras y servicios que por su finalidad y ejecución territorial afecten a intereses propios de la comunidad en el ejercicio de su específico ámbito competencial.

Artículo 5. Principios

1. De conformidad con las directrices establecidas por el Consell de la Generalitat, en orden al fomento del desarrollo en materia agraria de la Comunidad Valenciana, la conselleria competente en materia de agricultura informará la correspondiente actuación pública de las entidades locales de acuerdo con los planes y objetivos marcados por la política agraria de la comunidad.

Para el cumplimiento de las obligaciones y tareas derivadas, la conselleria competente en materia de agricultura podrá recabar de las entidades locales toda la información que considere necesaria y ejecutar cuantas comprobaciones considere oportunas.

2. La conselleria competente en materia de agricultura, de acuerdo con los principios de eficacia y descentralización, potenciará la cooperación entre la administración de la comunidad y las entidades locales mediante la celebración de convenios de colaboración que mejoren la prestación de servicios o redunden en el desarrollo de las directrices establecidas.

Artículo 6. Principios de cooperación y auxilio interadministrativo

En aplicación de los principios de cooperación y auxilio interadministrativo que informan el funcionamiento y la estructura del modelo de organización territorial implantado por la Constitución, la administración de la Comunidad Valenciana y el estado ajustarán sus relaciones, especialmente en los supuestos de acción conjunta o coordinación, conforme a los principios de cooperación, lealtad, colaboración, información mutua y recíproco auxilio, con pleno respeto a los respectivos ámbitos competenciales.

Sin perjuicio del recurso a otras técnicas de cooperación, y en el orden instrumental derivado de una suficiente dotación presupuestaria, la Comunidad Valenciana y el estado celebrarán los correspondientes convenios de participación o colaboración que resulten pertinentes para la cobertura y financiación de las medidas de fomento y desarrollo agrario previstas en la presente ley, todo ello dentro del marco de la normativa dictada por la Unión Europea.

TÍTULO I

De la actuación pública en materia de ordenación sectorial y de la propiedad agraria

CAPÍTULO I

Disposición general

Artículo 7. Fines de la actuación pública

El Consell de la Generalitat, en aplicació de la funció social com a criteri de eficacia delimitadora del contenido de la propiedad agraria y de su actividad por razones de interés social y general, dirigirá su actuación pública a la consecución de los fines y principios previstos en la presente ley, y para ello empleará los necesarios instrumentos y medidas de intervención pública.

CAPÍTOL II

Criteris d'ordenació sectorial del sòl no urbanitzable

Secció primera

Les relacions interadministratives

Article 8. Directrius de coordinació

Establides, mitjançant orde de la conselleria competent en matèria d'agricultura, les directrius de coordinació corresponents en matèria d'ordenació sectorial del sòl no urbanitzable i funcions connexes d'interès de la Comunitat Valenciana, els municipis i la resta d'entitats locals, sense perjudi de la facultat de l'administració autonòmica per a demanar i obtenir la informació precisa que considere necessària i executar totes les comprovacions que estime pertinents, hauran d'informar a la conselleria competent en matèria d'agricultura dels actes i els acords realitzats el tenor o l'abast dels quals desenrotlle, execute o es referisca al contingut dels criteris, regles i procediments tècnics prevists en les directrius respectives.

Secció segona

El sòl no urbanitzable d'especial protecció per raó dels seus valors agraris i de preservació del medi rural

Article 9. Classificació del sòl

1. La classificació de terrenys com a sòl no urbanitzable d'especial protecció per raó dels seus valors agraris i de preservació del medi rural tindrà per finalitat la promoció de l'espai rural com a element del territori comunitari i, en particular, la defensa de la destinació, els usos i les funcions pròpies del sòl d'interès agrari.

2. Podran tindre la condició de sòl no urbanitzable d'especial protecció regulat en esta llei els terrenys que el planejament general considere necessari preservar en atenció als fins a què s'ha fet referència en l'apartat anterior, d'acord amb el seu valor agrícola, ramader o forestal.

Article 10. Règim

En el sòl d'especial protecció per raó dels seus valors agraris no estaran permeses les activitats i els usos que impliquen la transformació de la seua naturalesa i destinació o infrinquesquen el règim limitador concret establert a l'efecte.

En tot cas, d'acord amb el seu caràcter excepcional, per a l'autorització d'obres i edificacions caldrà ajustar-se a les mesures i procediments disposats en la legislació sobre sòl d'especial protecció i exigir una valoració específica del seu impacte i necessària compatibilitat amb els valors agraris inherents a l'ordenació de l'espai rural on es projecte l'actuació urbanística esmentada.

Secció tercera

L'informe d'obres, usos, instal·lacions i aprofitaments en sòl no urbanitzable d'especial protecció per raó dels seus valors agraris i de preservació del medi rural

Article 11. Informe previ. Delimitació

1. D'acord amb els fins de la present llei, i sense perjudi del que disposa la normativa urbanística o de protecció vigent, amb caràcter previ a l'autorització de l'òrgan competent serà preceptiu l'informe favorable per part de la conselleria competent en matèria d'agricultura respecte de totes aquelles obres, usos, instal·lacions i aprofitaments les realitzacions dels quals incidisquen en sòl no urbanitzable d'especial protecció per raó dels seus valors agraris i de preservació del medi rural.

2. En tot cas, queden compresos en esta qualificació els terrenys següents:

a) Tots aquells que hagen sigut objecte de reparcel·lació com a conseqüència del procediment de concentració parcel·laria corresponent.

b) Els terrenys sobre els quals es realitzen les obres classificades d'interès general de la Comunitat Valenciana en matèria d'aprofitaments hidràulics, canals i regadius i la resta d'infraestruc-

CAPÍTULO II

Criterios de ordenación sectorial del suelo no urbanizable

Sección primera

De las relaciones interadministrativas

Artículo 8. Directrices de coordinación

Establecidas, mediante orden de la conselleria competente en materia de agricultura, las correspondientes directrices de coordinación en materia de ordenación sectorial del suelo no urbanizable y funciones conexas de interés de la Comunidad Valenciana, los municipios y demás entidades locales, sin perjuicio de la facultad de la administración autonómica para recabar y obtener la información precisa que considere necesaria y ejecutar cuantas comprobaciones estime pertinentes, deberán informar a la conselleria competente en materia de agricultura de los actos y acuerdos celebrados cuyo tenor o alcance desarrolle, ejecute o se refiera al contenido de los criterios, reglas y procedimientos técnicos previstos en las respectivas directrices.

Sección segunda

Del suelo no urbanizable de especial protección por razón de sus valores agrarios y de preservación del medio rural

Artículo 9. Clasificación del suelo

1. La clasificación de terrenos como suelo no urbanizable de especial protección por razón de sus valores agrarios y de preservación del medio rural tendrá por finalidad la promoción del espacio rural como elemento del territorio comunitario y, en particular, la defensa del destino, usos y funciones propias del suelo de interés agrario.

2. Podrán tener la condición de suelo no urbanizable de especial protección regulado en esta ley los terrenos que el planeamiento general considere necesario preservar en atención a los fines a los que se ha hecho referencia en el número anterior, en función de su valor agrícola, ganadero o forestal.

Artículo 10. Régimen

En el suelo de especial protección por razón de sus valores agrarios no estarán permitidas las actividades y usos que impliquen la transformación de su naturaleza y destino o infrinjan el concreto régimen limitativo establecido al efecto.

En todo caso, conforme a su carácter excepcional, para la autorización de obras y edificaciones se estará a las medidas y procedimientos dispuestos en la legislación sobre suelo de especial protección, exigiéndose una específica valoración de su impacto y necesaria compatibilidad con los valores agrarios inherentes a la ordenación del espacio rural en donde se proyecte la referida actuación urbanística.

Sección tercera

Del informe de obras, usos, instalaciones y aprovechamientos en suelo no urbanizable de especial protección por razón de sus valores agrarios y de preservación del medio rural

Artículo 11. Informe previo. Delimitación

1. De acuerdo con los fines de la presente ley, y sin perjuicio de lo dispuesto en la normativa urbanística o de protección vigente, con carácter previo a la autorización del órgano competente, será preceptivo el informe favorable por parte de la conselleria competente en materia de agricultura, respecto de todas aquellas obras, usos, instalaciones y aprovechamientos cuyas realizaciones incidan en suelo no urbanizable de especial protección por razón de sus valores agrarios y de preservación del medio rural.

2. En todo caso, quedan comprendidos en dicha calificación los siguientes terrenos:

a) Todos aquellos que hayan sido objeto de reparcelación como consecuencia del correspondiente procedimiento de concentración parcelaria.

b) Los terrenos sobre los que se realicen las obras clasificadas de interés general de la Comunidad Valenciana en materia de aprovechamientos hidràulicos, canales y regadíos y demás infraestruc-

tures agràries previstes en la present llei, fins que no transcorreguen deu anys des de la completa finalització de les obres.

c) Tots aquells terrenys que hagen sigut objecte de concentració o agrupació d'explotacions a l'empara dels procediments establits en el títol III de la present llei, fins que no transcorreguen deu anys des de l'efectiva concentració o agrupació de les explotacions.

d) Els terrenys, ja siguen de titularitat de la Generalitat o d'entitats col·laboradores, els usos i els aprofitaments dels quals queden subjectes als programes experimentals respectius sobre investigació i desenrotllament agrari, mentres dure el desplegament dels dits programes experimentals.

3. Amb vista a la qualificació del sòl no urbanitzable d'especial protecció per raó de la preservació del medi rural caldrà ajustar-se a la delimitació sectorial que determinarà la futura llei de desenrotllament rural de la Comunitat Valenciana.

4. L'informe serà evacuat en el termini màxim de dos mesos des que el sol·licite l'òrgan competent. Transcorregut el dit termini sense que s'haja emés l'informe, este s'entendrà favorable. En tot cas, durant el termini establert per a l'emissió de l'informe preceptiu quedaran suspesos qualssevol terminis prevists en la normativa vigent per a resoldre el procediment d'autorització de l'actuació de què es tracte.

Article 12. Excepcions

1. L'informe previst en l'article anterior no serà preceptiu en els supòsits següents:

a) Per als municipis que tinguen atribuïda o delegada la competència per a l'atorgament de l'autorització corresponent, sempre que els seus respectius instruments d'ordenació del sòl no urbanitzable continguen una delimitació suficient sobre el sòl que es considere necessari preservar quant als seus valors agraris i les mesures d'ordenació bàsica per a l'equilibri i conservació del medi rural.

b) Per a les activitats subjectes a declaració prèvia del seu interès comunitari, si bé els estudis de localització i impacte territorial pertinents també ponderaran específicament la possible incidència de l'activitat en la preservació dels valors agraris i del medi rural de la zona objecte d'actuació.

c) Per a les obres i les instal·lacions requerides per les estructures i els servicis públics estatals, autonòmics o locals que necessiten localitzar-se en terrenys no urbanitzables d'especial protecció segons la seua destinació, ús o aprofitament agrícola, ramader o forestal, sempre que el projecte tècnic incorpore l'avaluació específica de l'impacte prevista en l'apartat anterior.

2. Sense perjudi del caràcter no preceptiu de l'informe en els supòsits assenyalats anteriorment, i sobre la base d'una major eficàcia del principi de col·laboració interadministrativa, les administracions públiques que promoguen o autoritzen les obres, servicis i activitats compreses en l'àmbit de les excepcions previstes hauran d'informar a la conselleria competent en matèria d'agricultura, quan de la seua naturalesa es derive una clara incidència sobre els valors agraris i l'ordenació del medi rural de la zona objecte d'actuació.

Article 13. Delegació de la competència per a emetre informe

1. La conselleria competent en matèria d'agricultura delegarà la competència per a emetre l'informe referit en els articles anteriors en aquells ajuntaments que ho sol·liciten i acrediten complir els requisits següents:

a) Tindre en vigor instruments d'ordenació del sòl no urbanitzable que oferisquen una delimitació i protecció suficient del sòl d'interès agrari en la seua qualificació de sòl d'especial protecció o en la seua delimitació de sòl no urbanitzable de protecció genèrica.

b) Disposar de personal propi amb formació agronòmica universitària per a avaluar els valors agraris que hagen de ser tinguts en compte per a l'emissió de l'informe.

2. A l'efecte del paràgraf anterior, s'entén per instruments de planejament que oferixen una delimitació i protecció suficient aquells que posseïsquen les previsions i els requisits següents:

tures agràries previstes en la presente ley, en tanto no transcurran 10 años desde la completa finalización de dichas obras.

c) Todos aquellos terrenos que hayan sido objeto de concentración o agrupación de explotaciones al amparo de los procedimientos establecidos en el título III de la presente ley, en tanto no transcurran 10 años desde la efectiva concentración o agrupación de las explotaciones.

d) Los terrenos, ya sean de titularidad de la Generalitat o de entidades colaboradoras, cuyos usos y aprovechamientos queden sujetos a los respectivos programas experimentales sobre investigación y desarrollo agrario, mientras dure el desarrollo de dichos programas experimentales.

3. En orden a la calificación del suelo no urbanizable de especial protección por razón de la preservación del medio rural, se estará a la delimitación sectorial que determine la futura ley de desarrollo rural de la Comunidad Valenciana.

4. El informe será evacuado en un plazo máximo de dos meses desde que se solicite por el órgano competente. Transcurrido dicho plazo sin que se haya emitido el informe, éste se entenderá favorable. En todo caso, durante el plazo establecido para la emisión del preceptivo informe quedarán suspendidos cualesquiera plazos previstos en la normativa vigente para resolver el procedimiento de autorización de la actuación de que se trate.

Artículo 12. Excepciones

1. El informe previsto en el artículo anterior no será preceptivo en los siguientes supuestos:

a) Para los municipios que tengan atribuida o delegada la competencia para el otorgamiento de la correspondiente autorización, siempre y cuando sus respectivos instrumentos de ordenación del suelo no urbanizable contengan una delimitación suficiente acerca del suelo que se considere necesario preservar en razón de sus valores agrarios y de las medidas de ordenación básica en punto al equilibrio y conservación del medio rural.

b) Para las actividades sujetas a previa declaración de su interés comunitario, si bien los pertinentes estudios de localización e impacto territorial también ponderarán específicamente la posible incidencia de la actividad en la preservación de los valores agrarios y del medio rural de la zona objeto de actuación.

c) Para las obras e instalaciones requeridas por las estructuras y los servicios públicos estatales, autonómicos o locales que precisen localizarse en terrenos no urbanizables de especial protección según su destino, uso o aprovechamiento agrícola, ganadero o forestal, siempre y cuando el proyecto técnico incorpore la específica evaluación del impacto prevista en el apartado anterior.

2. Sin perjuicio del carácter no preceptivo del informe en los supuestos señalados anteriormente, y con base a una mayor eficacia del principio de colaboración interadministrativa, las administraciones públicas que promuevan o autoricen las obras, servicios y actividades comprendidas en el ámbito de las excepciones contempladas deberán informar a la conselleria competente en materia de agricultura, cuando de la naturaleza de las mismas se derive una clara incidencia sobre los valores agrarios y la ordenación del medio rural de la zona objeto de actuación.

Artículo 13. Delegación de la competencia para emitir informe

1. La conselleria competente en materia de agricultura delegará la competencia para emitir el informe referido en los artículos anteriores en aquellos ayuntamientos que lo soliciten y acrediten cumplir los siguientes requisitos:

a) Tener en vigor instrumentos de ordenación del suelo no urbanizable que ofrezcan una delimitación y protección suficiente del suelo de interés agrario ya en su calificación de suelo de especial protección, o bien en su delimitación de suelo no urbanizable de protección genérica.

b) Disponer de personal propio con formación agronómica universitaria para evaluar los valores agrarios que deban ser tenidos en cuenta para la emisión del informe.

2. A los efectos del párrafo anterior se entienden por instrumentos de planeamiento que ofrecen una delimitación y protección suficiente aquellos que reúnan las siguientes previsiones y requisitos:

a) Concreció dels valors agraris que, dins del marc general arrellegat en esta llei, s'hagen de protegir en les distintes qualificacions del sòl no urbanitzable.

b) La qualificació del sòl d'interés agrari amb una delimitació territorial precisa i amb menció de les distintes normatives i instruments sectorials protectors eventualment concurrents.

c) La previsió d'un règim de protecció igual o superior al que directament puga deduir-se de la legislació urbanística i sectorial aplicable, així com dels instruments autonòmics de desenrotllament, amb la indicació, amb precisió si més no, dels usos incompatibles, els compatibles en supòsits excepcionals i els usos compatibles fomentats.

3. Si un ajuntament fera desistiment en les seues funcions, la conselleria revocaria la delegació

Article 14. Valoració

1. La conselleria competent en matèria d'agricultura i, si és precedent, els ajuntaments amb delegació per a la realització dels informes preceptius, al costat de les valoracions específiques derivades de la naturalesa i l'abast dels supòsits descrits, així com de les indicacions i mesures protectores delimitades en el pla o projecte tècnic corresponent que en justifiqui la realització, tindrà en consideració els criteris de valoració següents:

a) La seua conformitat amb els principis, les regles i les directrius que estructuraren l'ordenació del sòl d'interés agrari i de l'espai rural en el territori de la Comunitat, i, si és precedent, la seua conformitat amb les determinacions del planejament, les alternatives de situació i les condicions o mesures correctores dels seus efectes.

b) La seua adequació als valors, els usos i les funcions pròpies del sòl rústic productiu.

c) La seua compatibilitat amb la conservació del medi rural i la promoció del seu entorn.

2. L'informe serà en tot cas suficientment motivat.

Secció quarta

L'informe d'obres, usos, instal·lacions i aprofitaments en sòl no urbanitzable de protecció genèrica

Article 15. Supòsits

1. En sòl no urbanitzable de protecció genèrica per causa dels seus valors agrícoles, ramaders o forestals, en idèntics termes als establits en els articles precedents, i sense perjudi del que disposa la normativa urbanística o de protecció vigent, amb caràcter previ a l'autorització de l'òrgan competent, serà preceptiu l'informe favorable de la conselleria competent en matèria d'agricultura en relació amb les construccions, les instal·lacions i les vivendes que puguen permetre's d'acord amb la legislació urbanística i sectorial aplicable.

2. No obstant això, i sobre la base d'una major eficàcia del principi de col·laboració interadministrativa, les administracions públiques que promoguen o autoritzen obres, usos, instal·lacions i aprofitaments no compresos en l'apartat anterior hauran d'informar a la conselleria competent en matèria d'agricultura dels aspectes bàsics del pla o projecte tècnic que en justifiqui la realització, quan de la seua naturalesa es derive una clara incidència sobre els valors agraris o de preservació del medi rural que presente la zona objecte d'actuació.

CAPÍTOL III

*Mesures d'intervenció pública:
la concentració parcel·lària*

Secció primera

Disposicions generals

Article 16. Principis i fins

1. La concentració parcel·lària, sobre la base de la declaració de la raó d'utilitat pública o interés social justificativa de la intervenció, podrà dur-se a terme atenent les finalitats següents:

a) Concreción de los valores agrarios que, dentro del marco general recogido en esta ley, se vayan a proteger en las distintas calificaciones del suelo no urbanizable.

b) La calificación del suelo de interés agrario con una delimitación territorial precisa del mismo y con menció de las distintas normativas e instrumentos sectoriales protectores eventualmente concurrentes.

c) La previsión de un régimen de protección igual o superior al que directamente pueda deducirse de la legislación urbanística y sectorial aplicable, así como de los instrumentos autonómicos de desarrollo, indicando con precisión, cuando menos, los usos incompatibles, los compatibles en supuestos excepcionales y los usos compatibles fomentados.

3. Si un ayuntamiento desistiera en sus funciones, la conselleria revocaría la delegación.

Artículo 14. Valoración

1. La conselleria competente en materia de agricultura y, en su caso, los ayuntamientos con delegación para la realización de los informes preceptivos, junto a las valoraciones específicas derivadas de la naturaleza y alcance de los supuestos descritos, así como de las indicaciones y medidas protectoras delimitadas en el correspondiente plan o proyecto técnico que justifique su realización, tendrá en consideración los siguientes criterios de valoración:

a) Su conformidad con los principios, reglas y directrices que estructuraren la ordenación del suelo de interés agrario y del espacio rural en el territorio de la comunidad, y, en su caso, su conformidad con las determinaciones del planeamiento, las alternativas de situación y las condiciones o medidas correctoras de sus efectos.

b) Su adecuación a los valores, usos y funciones propias del suelo rústico productivo.

c) Su compatibilidad con la conservación del medio rural y la promoción de su entorno.

2. El informe será en todo caso suficientemente motivado.

Sección cuarta

Del informe de obras, usos, instalaciones y aprovechamientos en suelo no urbanizable de protección genérica

Artículo 15. Supuestos

1. En suelo no urbanizable de protección genérica por causa de sus valores agrícolas, ganaderos o forestales, en idènticos términos a los establecidos en los artículos precedentes, y sin perjuicio de lo dispuesto en la normativa urbanística o de protección vigente, con carácter previo a la autorización del órgano competente, será preceptivo el informe favorable de la conselleria competente en materia de agricultura en relación con las construcciones, instalaciones y viviendas que puedan permitirse conforme a la legislación urbanística y sectorial aplicable.

2. No obstante, y con base a una mayor eficacia del principio de colaboración interadministrativa, las administraciones públicas que promuevan o autoricen obras, usos, instalaciones y aprovechamientos no comprendidos en el apartado anterior deberán informar a la conselleria competente en materia de agricultura de los aspectos básicos del plan o proyecto técnico que justifique su realización, cuando de la naturaleza de las mismas se derive una clara incidencia sobre los valores agrarios o de preservación del medio rural que presente la zona objeto de actuación.

CAPÍTULO III

*De las medidas de intervención pública:
de la concentración parcelaria*

Sección primera

Disposiciones generales

Artículo 16. Principios y fines

1. La concentración parcelaria, con base a la declaración de la razón de utilidad pública o interés social justificativa de la intervención, podrá llevarse a cabo en atención a los siguientes fines:

a) La consecució d'explotacions agràries viables en les zones d'actuació on el parcel·lament de la propietat rústica comporte caràcters de pronunciada gravetat o careència de les infraestructures necessàries.

b) L'ordenació d'aquelles zones, principalment de regadiu, que requerisquen una reestructuració quant a la consolidació i la modernització dels regadíos existents.

c) L'execució d'obres públiques considerades d'interés de la Comunitat Valenciana.

d) Qualsevol altres declarades d'interés social per a les zones d'actuació, d'acord amb els principis i les directrius prevists en la present llei.

2. El procediment de concentració parcel·lària pot iniciar-se a petició de la majoria dels propietaris de la zona, o bé d'un mínim qualsevol d'ells a qui pertanyen més de les tres quartes parts de la superfície concentrada, i en tot cas quan ho sol·liciten els propietaris que representen el 50% de la superfície a concentrar, sempre i quan es comprometen a realitzar l'explotació en comú. La concentració parcel·lària s'acordarà per decret, amb l'estudi previ de viabilitat, i a proposta de la conselleria competent en matèria d'agricultura.

3. Acordada la realització de la concentració parcel·lària, esta serà obligatòria per a tots els propietaris de les finques afectades, així com per als titulars de drets reals o d'explotació existents sobre elles.

4. L'administració de la Generalitat realitzarà els treballs i els estudis tècnics necessaris per a la concentració parcel·lària. De la mateixa manera, sufragarà els gastos, honoraris i aranzels que es meriten pels treballs realitzats pels notaris i registradors que intervinguen en el procediment de concentració. Respecte de les altres ajudes i beneficis fiscals, caldrà ajustar-se a les disposicions d'esta llei i de la legislació sectorial pertinent.

Article 17. Objecte

La concentració parcel·lària tindrà com a finalitat primordial la constitució d'explotacions d'estructura adequada que en permeten la viabilitat, a l'efecte de la qual, i realitzant les compensacions entre classes de terres que resulten necessàries, s'intentarà:

a) Adjudicar a cada propietari, en finques contigües d'un mateix propietari o en el menor nombre possible de finques de reemplaçament, una superfície el valor de la qual, segons les bases de la concentració, siga igual al que haguera sigut assignat a les parcel·les que anteriorment posseïa.

b) Adjudicar contigües les finques integrades en una mateixa explotació, encara que pertanguen a distints propietaris.

c) Fomentar la constitució d'explotacions agràries de dimensions adequades d'acord amb les característiques i les possibilitats de la zona objecte de concentració.

d) Emplaçar les noves finques de forma que pugua ser atesa de millor manera l'explotació des del lloc en què es trobe la casa de labor, la vivenda de l'interessat o la seua finca més important.

e) Donar a les noves finques accés directe a les vies de comunicació; amb esta finalitat es modificaran o es crearan els camins necessaris.

f) Reordenar l'estructura de la propietat i de les explotacions resultants d'acord amb els criteris tècnics que siguen necessaris per a la consolidació i la modernització dels regadíos existents i la millora de les condicions necessàries per a la mecanització agrícola.

g) Integrar la concentració en l'entorn de manera que subsistisca la presència d'elements propis del paisatge.

Secció segona
Procediment de concentració
Normes generals

Article 18. Règim jurídic

La tramitació del procediment de concentració parcel·lària es realitzarà de conformitat amb el que establix la legislació sectorial de l'Estat, sense perjudi de les disposicions dels articles següents.

a) La consecució de explotacions agràries viables en las zonas de actuación en donde el parcelamiento de la propiedad rústica revista caracteres de acusada gravedad o carencia de las infraestructuras necesarias.

b) La ordenación de aquellas zonas, principalmente de regadío, que requieran una reestructuración en orden a la consolidación y modernización de los regadíos existentes.

c) La ejecución de obras públicas consideradas de interés de la Comunidad Valenciana.

d) Cualesquiera otras declaradas de interés social para las zonas de actuación, conforme a los principios y directrices contemplados en la presente ley.

2. El procedimiento de concentración parcelaria puede iniciarse a petición de la mayoría de los propietarios de la zona, o bien de un mínimo cualquiera de ellos a quienes pertenezcan más de las tres cuartas partes de la superficie concentrada, y en todo caso cuando lo soliciten los propietarios que representen el 50% de la superficie a concentrar, siempre y cuando se comprometan a realizar la explotación en común. La concentración parcelaria se acordará por decreto, previo estudio de viabilidad, y a propuesta de la conselleria competente en materia de agricultura.

3. Acordada la realización de la concentración parcelaria, ésta será obligatoria para todos los propietarios de las fincas afectadas, así como para los titulares de derechos reales o de explotación existentes sobre ellas.

4. La administración de la Generalitat realizará los trabajos y estudios técnicos necesarios para la concentración parcelaria. Del mismo modo, sufragará los gastos, honorarios y aranceles que se devenguen por los trabajos realizados por los notarios y registradores que intervengan en el procedimiento de concentración. Respecto de las demás ayudas y beneficios fiscales se estará a lo dispuesto en la presente ley y en la legislación sectorial pertinente.

Artículo 17. Objeto

La concentración parcelaria tendrá como primordial finalidad la constitución de explotaciones de estructura adecuada que permitan su viabilidad, a cuyo efecto y realizando las compensaciones entre clases de tierras que resulten necesarias se procurará:

a) Adjudicar a cada propietario, en coto redondo o en el menor número posible de fincas de reemplazo, una superficie cuyo valor, según las bases de la concentración, sea igual al que en las mismas hubiera sido asignado a las parcelas que anteriormente poseía.

b) Adjudicar contiguas las fincas integradas en una misma explotación, aunque pertenezcan a distintos propietarios.

c) Fomentar la constitución de explotaciones agrarias de dimensiones adecuadas de acuerdo con las características y posibilidades de la zona objeto de concentración.

d) Emplazar las nuevas fincas de forma que pueda ser atendida de mejor modo la explotación desde el lugar en que radique la casa de labor, o la vivienda del interesado, o su finca más importante.

e) Dar a las nuevas fincas acceso directo a las vías de comunicación, para lo que se modificarán o crearán los caminos precisos.

f) Reordenar la estructura de la propiedad y de las explotaciones resultantes conforme a los criterios técnicos que sean precisos para la consolidación y modernización de los regadíos existentes y la mejora de las condiciones necesarias para la mecanización agrícola.

g) Integrar la concentración en el entorno de manera que subsista la presencia de elementos propios del paisaje.

Sección segunda
Procedimiento de concentración
Normas generales

Artículo 18. Régimen jurídico

La tramitación del procedimiento de concentración parcelaria se realizará de conformidad con lo establecido en la legislación sectorial del Estado, sin perjuicio de lo dispuesto en los artículos siguientes.

Article 19. Promoció de l'associacionisme

Quan, en sol·licitar la concentració parcel·lària d'una zona, algun dels propietaris o titulars del dret d'explotació justifiquen raonadament, davant l'òrgan competent en matèria de concentració parcel·lària, el seu propòsit de constituir associacions de caràcter cooperatiu o un altre model d'associació que reporte avantatges per a la gestió o cultiu comú, este tindrà en compte tal circumstància en proposar l'orde de prioritat de les distintes zones objecte dels seus programes d'actuació.

Article 20. Agrupació de parcel·les i gestió comuna de les explotacions agràries

1. A fi de constituir explotacions agràries de dimensions adequades, i segons les condicions i característiques de la zona a concentrar, l'òrgan competent en matèria de concentració promourà, des de la publicació del decret del Govern de concentració parcel·lària fins a la fermesa de les bases, l'agrupació de parcel·les i la respectiva gestió en comú dels cultius tendents a la consecució d'explotacions agràries amb una superfície idònia que en possibilita la viabilitat futura.

2. Este procediment d'agrupació es realitzarà d'acord amb els objectius, les mesures i les ajudes previstes en la present llei.

Article 21. Explotacions marginals

Prèviament a la fixació de les bases de la concentració parcel·lària, i a fi d'augmentar la grandària de les explotacions resultants, i sense perjudi de la legislació estatal aplicable a la matèria, els propietaris d'explotacions marginals, la dimensió de les quals es fixarà en el decret del Govern corresponent, amb caràcter voluntari i si així ho estimen oportú, podran associar-se per a aconseguir una superfície igual o superior a la fixada o vendre la seua explotació als titulars d'altres parcel·les integrades en el procés de concentració; en este cas podran acollir-se als incentius econòmics que reglamentàriament es determinen.

Article 22. Conservació del medi natural i declaració d'impacte ambiental

Redactat el projecte d'obres i millores territorials es donarà comunicació o trasllat del projecte de concentració a la conselleria competent en matèria de medi ambient a l'efecte de l'avaluació d'impacte ambiental corresponent, d'acord amb la legislació sobre mesures mediambientals.

Article 23. Planejament urbanístic de la zona

1. Concebuda la concentració parcel·lària com un instrument d'intervenció pública connex a l'ordenació integral del territori, la informació del planejament urbanístic existent en la zona d'actuació passarà a formar part dels treballs i les investigacions necessaris per a fixar les bases de la concentració corresponent.

2. La corporació local que, sota el seu àmbit de decisió, acorde iniciar modificacions urbanístiques no previstes en els treballs i acords per a la fixació de les oportunes bases, serà responsable dels perjudis derivats en la tramitació de la concentració projectada, excepte autorització expressa de la conselleria competent en matèria d'agricultura.

Article 24. Ocupacions temporals

L'aprovació del decret del Govern pel qual es declara d'utilitat pública la concentració parcel·lària d'una determinada zona atribuirà a la Generalitat la facultat d'ocupar temporalment qualsevol terreny d'esta que siga necessari per a dotar les noves finques amb l'adequada xarxa de camins o per a realitzar treballs relacionats amb la concentració.

Article 25. Fincas de desconeguts

1. Les finques que reemplaquen les parcel·les els amos de les quals no siguen coneguts durant el període normal d'investigació s'inclouran en l'acta de reorganització, en la qual es farà constar la dita circumstància i es reflectiran, si és procedent, les situacions possessòries existents.

Artículo 19. Promoción del asociacionismo

Cuando al solicitar la concentración parcelaria de una zona alguno de los propietarios o titulares del derecho de explotación justifiquen razonadamente, ante el Órgano competente en materia de concentración parcelaria, su propósito de constituir asociaciones de carácter cooperativo u otro modelo de asociación que reporte ventajas para la gestión o cultivo común, éste tendrá en cuenta tal circunstancia al proponer el orden de prioridad de las distintas zonas objeto de sus programas de actuación.

Artículo 20. Agrupación de parcelas y gestión común de las explotaciones agrarias

1. Con el fin de constituir explotaciones agrarias de dimensiones adecuadas, y según las condiciones y características de la zona a concentrar, el órgano competente en materia de concentración promoverá, desde la publicación del decreto del gobierno de concentración parcelaria hasta la firmeza de las bases, la agrupación de parcelas y su respectiva gestión en común de los cultivos tendentes a la consecución de explotaciones agrarias con una superficie idónea que posibilite su futura viabilidad.

2. Dicho procedimiento de agrupación se realizará de acuerdo con los objetivos, medidas y ayudas previstas en la presente ley.

Artículo 21. Explotaciones marginales

Previamente a la fijación de las bases de la concentración parcelaria, y con el fin de aumentar el tamaño de las explotaciones resultantes, y sin perjuicio de la legislación estatal aplicable a la materia, los propietarios de explotaciones marginales, cuya dimensión se fijará en el correspondiente decreto del gobierno, con carácter voluntario y si así lo estimaren oportuno, podrán asociarse para alcanzar una superficie igual o superior a la fijada o vender su explotación a los titulares de otras parcelas integradas en el proceso de concentración, en cuyo caso podrán acogerse a los incentivos económicos que reglamentariamente se determinen.

Artículo 22. Conservación del medio natural y declaración de impacto ambiental

Redactado el proyecto de obras y mejoras territoriales se dará comunicación o traslado del proyecto de concentración a la conselleria competente en materia de medio ambiente a los efectos de la correspondiente evaluación de impacto ambiental, de acuerdo con la legislación sobre medidas medioambientales.

Artículo 23. Planeamiento urbanístico de la zona

1. Concebida la concentración parcelaria como un instrumento de intervención pública conexo a la ordenación integral del territorio, la información del planeamiento urbanístico existente en la zona de actuación pasará a formar parte de los trabajos e investigaciones necesarios para fijar las bases de la correspondiente concentración.

2. La corporación local, que bajo su ámbito de decisión acuerde iniciar modificaciones urbanísticas no previstas en los trabajos y acuerdos para la fijación de las oportunas bases, será responsable de los perjuicios derivados en la tramitación de la concentración proyectada, salvo autorización expresa de la conselleria competente en materia de agricultura.

Artículo 24. Ocupaciones temporales

La aprobación del decreto del gobierno declarando de utilidad pública la concentración parcelaria de una determinada zona atribuirá a la Generalitat la facultad de ocupar temporalmente cualquier terreno de la misma que sea preciso para dotar a las nuevas fincas de la adecuada red de caminos o para realizar trabajos relacionados con la concentración.

Artículo 25. Fincas de desconocidos

1. Las fincas que reemplaquen a las parcelas cuyos dueños no fuesen conocidos durante el período normal de investigación se incluirán en el acta de reorganización, haciéndose constar dicha circunstancia y reflejando, en su caso, las situaciones posesorias existentes.

2. L'òrgan competent de la Generalitat procedirà, d'acord amb la legislació vigent, a sol·licitar de l'administració general de l'Estat l'oportuna cessió d'estes finques.

3. Mentrestant, i sense que conste oposició o denegació de l'òrgan estatal competent, la Generalitat quedarà facultada per a l'aprofitament directe d'estes finques, sempre que el seu ús o destinació siga congruent amb la concentració efectuada.

4. Transcorreguts cinc anys, la conselleria competent en matèria d'agricultura destinarà estes finques a la consecució dels fins següents:

- a) La realització d'obres de recuperació o conservació del medi rural i del seu entorn.
- b) La seua destinació a obres i construccions que beneficien els agricultors de la zona.
- c) La seua disposició per a millorar la dimensió viable de les finques objecte de la concentració.
- d) La seua disposició per a fins d'interés social.

Secció tercera

Dels procediments especials de concentració

Article 26. Concentració de base associativa

1. Quan, en sol·licitar la concentració parcel·lària d'una zona, algun dels propietaris o titulars de drets d'explotació justifiquen raonadament davant l'òrgan competent el seu projecte de constituir una explotació agrària de caràcter associatiu, tant per al cultiu en comú o per al desenrotllament d'activitats de diversificació agrària, esta circumstància es tindrà en compte quan es propose l'orde de prioritat en l'adjudicació i delimitació dels lots de reemplaçament.

2. Constituïda l'explotació agrària de caràcter associatiu abans de la fermesa de les bases de la concentració, d'acord amb els requisits i les garanties prevists en la legislació sectorial, l'acta de reorganització de la propietat reflectirà l'adjudicació directa dels lots de reemplaçament pertinents a favor de l'associació legalment constituïda.

3. Els participants en la concentració parcel·lària de base associativa podran beneficiar-se de les mesures de foment previstes en el títol III de la present llei.

TÍTOL II

Les obres d'interés de la Comunitat Valenciana en matèria d'aprofitaments hidràulics, canals, regadius i altres infraestructures agràries

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Article 27. Fins

La Generalitat, d'acord amb una utilització racional de l'aigua i el compliment de la seua funció social, orientarà la seua política d'estructures agràries amb vista als fins següents:

- a) La conservació i el bon estat ecològic dels recursos hídrics.
- b) L'equilibri i l'harmonització del desenrotllament econòmic i social de la Comunitat.
- c) La consolidació i la modernització dels regadius de manera que s'incrementen les disponibilitats del recurs, sense minva de la seua qualitat i de l'eficàcia del seu aprofitament.
- d) Fomentar la millora de les infraestructures agràries a la Comunitat Valenciana.
- e) La conservació del patrimoni artístic històric o singular d'interés agrari de la Comunitat Valenciana.
- f) La plena compatibilitat amb el medi ambient i els altres recursos naturals.

Article 28. Criteris competencials

Correspon a la Conselleria de la Generalitat competent en matèria d'agricultura l'exercici de la política agrària referida a

2. El òrgan competent de la Generalitat procedirà, conforme a la legislació vigent, a sol·licitar de la administració general del Estado la oportuna cessió de dichas fincas.

3. Entretanto, y sin que conste oposición o denegación del órgano estatal competente, la Generalitat quedará facultada para el aprovechamiento directo de las citadas fincas, siempre que su uso o destino sea congruente con la concentración efectuada.

4. Transcurridos cinco años, la conselleria competente en materia de agricultura destinará las citadas fincas en orden a la consecución de los siguientes fines:

- a) La realización de obras de recuperación o conservación del medio rural y de su entorno.
- b) Su destino a obras y construcciones que beneficieren a los agricultores de la zona.
- c) Su disposición para mejorar la dimensión viable de las fincas objeto de la concentración.
- d) Su disposición para fines de interés social.

Sección tercera

De los procedimientos especiales de concentración

Artículo 26. Concentración de base asociativa

1. Cuando al solicitar la concentración parcelaria de una zona, alguno de los propietarios o titulares de derechos de explotación justifiquen razonadamente ante el órgano competente su proyecto de constituir una explotación agraria de carácter asociativo, ya para el cultivo en común, o bien para el desarrollo de actividades de diversificación agraria, dicha circunstancia se tendrá en cuenta al proponer el orden de prioridad en la adjudicación y delimitación de los lotes de reemplazo.

2. Constituïda la explotación agraria de carácter asociativo antes de la firmeza de las bases de la concentración, de acuerdo con los requisitos y garantías previstos en la legislación sectorial, el acta de reorganización de la propiedad reflejará la adjudicación directa de los lotes de reemplazo pertinentes a favor de la asociación legalmente constituïda.

3. Los participantes en la concentración parcelaria de base asociativa podrán beneficiarse de las medidas de fomento contempladas en el título III de la presente ley.

TÍTULO II

De las obras de interés de la Comunidad Valenciana en materia de aprovechamientos hidráulicos, canales, regadíos y otras infraestructuras agrarias

CAPÍTULO I

Disposiciones generales

Artículo 27. Fines

La Generalitat, conforme a una utilización racional del agua y al cumplimiento de su función social, orientará su política de estructuras agrarias en orden a los siguientes fines:

- a) La conservación y buen estado ecológico de los recursos hídricos.
- b) El equilibrio y armonización del desarrollo económico y social de la comunidad.
- c) La consolidación y modernización de los regadíos de forma que se incrementen las disponibilidades del recurso, sin merma de su calidad y de la eficacia de su aprovechamiento.
- d) Fomentar la mejora de las infraestructuras agrarias en la Comunidad Valenciana.
- e) La conservación del patrimonio artístico histórico o singular de interés agrario de la Comunidad Valenciana.
- f) La plena compatibilidad con el medio ambiente y los demás recursos naturales.

Artículo 28. Criterios competenciales

Corresponde a la conselleria de la Generalitat competente en materia de agricultura el ejercicio de la política agraria referida a

aprofitaments hidràulics, canals i regadius d'interès general de la Comunitat Valenciana, altres infraestructures agràries i conservació del patrimoni agrari.

Article 29. Òrgan competent

1. En este sentit, serà competència de l'administració agrària valenciana, específicament, l'exercici de les funcions següents:

a) La projecció i l'execució de les obres d'interès general de la Comunitat Valenciana.

b) L'explotació dels aprofitaments hidràulics destinats al reg, fins a la cessió de les obres i instal·lacions, quan procedisca la seua entrega, als beneficiaris d'estes.

c) La coordinació, la cooperació i la col·laboració amb els òrgans estatals als quals corresponga l'exercici de competències en matèria d'aigües per a reg.

d) La prestació de servicis tècnics i d'auxili econòmic a favor de les comunitats, associacions de regants i la resta d'usuaris amb vista a la consecució de la racionalització de la utilització de l'aigua per al reg.

e) La prestació de servicis tècnics i d'auxilis econòmics a favor dels municipis per a millorar els camins rurals.

f) Conservació del patrimoni agrari.

2. L'explotació dels aprofitaments hidràulics es realitzarà d'acord amb les directrius del Pla Hidrològic Nacional i sense perjudici de les funcions i facultats que, si és procedent, corresponguen als respectius organismes de conca.

Article 30. Supòsits previs

1. Les actuacions determinades en la lletra a) de l'apartat 1 de l'article precedent podran dur-se a terme conjuntament o separatament amb l'execució de les obres de perforació de pous, construcció de depòsits o basses d'emmagatzemament o regulació d'aigües i les necessàries instal·lacions d'elevació, impulsió, transport i distribució de cabals, així com la seua automatització.

2. A estos efectes es consideren basses o depòsits de reg aquelles construccions destinades a l'emmagatzemament d'aigua per a reg situades fora de llits públics que no interrompen corrents superficials i l'emplenament de les quals es produïska bé des de pous que aprofiten aigües subterrànies o bé d'aigües depurades, dessalinitzades o superficials a través de construccions o mecanismes que permeten el control dels cabals afluents. En la resta dels casos, quan la construcció interrompa un llit o corrent superficial, serà d'aplicació la normativa vigent sobre preses i embassaments.

Article 31. Aprofitaments hidràulics

La funció de coordinació, cooperació i col·laboració amb els òrgans estatals competents en matèria de reg que disposa de la lletra c) de l'apartat 1 de l'article 29 d'esta llei s'exercirà de conformitat amb les disposicions de les normes constitucionals i estatutàries que estableixen les respectives competències estatals i autonòmiques.

Article 32. Finalitat

Les actuacions a realitzar en relació amb els regadius d'interès de la Comunitat Valenciana hauran d'anar dirigides necessàriament i primordialment a garantir l'exigible eficiència del reg.

Article 33. Desplegament reglamentari

Igualment, l'administració agrària valenciana atendrà l'èxit de les finalitats següents proposant al Consell de la Generalitat les disposicions oportunes per a:

a) L'adequada conservació dels recursos naturals de terra i aigua.

b) L'aprofitament hidràulic per a reg que garantisca un desenvolupament sostenible.

c) La compatibilització de la conservació dels recursos naturals de terra i aigua amb la millora del medi rural i les condicions de vida de les poblacions.

aprovechamientos hidràulics, canales y regadíos de interés general de la Comunidad Valenciana, otras infraestructuras agrarias y conservación del patrimonio agrario.

Artículo 29. Órgano competente

1. En este sentido será competencia de la administración agraria valenciana, específicamente, el ejercicio de las siguientes funciones:

a) La proyección y la ejecución de las obras de interés general de la Comunidad Valenciana.

b) La explotación de los aprovechamientos hidràulicos destinados al riego, hasta la cesión de las obras e instalaciones, cuando proceda su entrega, a los beneficiarios de las mismas.

c) La coordinación, cooperación y colaboración con los órganos estatales a quienes corresponda el ejercicio de competencias en materia de aguas para riego.

d) La prestación de servicios técnicos y de auxilio económico a favor de las comunidades, asociaciones de regantes y demás usuarios en orden a la consecución de la racionalización de la utilización del agua para el riego.

e) La prestación de servicios técnicos y de auxilios económicos a favor de los municipios para mejorar los caminos rurales.

f) Conservación del patrimonio agrario.

2. La explotación de los aprovechamientos hidràulicos se realizará de acuerdo con las directrices del Plan Hidrológico Nacional y sin perjuicio de las funciones y facultades que, en su caso, correspondan a los respectivos organismos de cuenca.

Artículo 30. Supuestos previos

1. Las actuaciones determinadas en la letra a) del número 1 del artículo precedente, podrán llevarse a término conjunta o separadamente a la ejecución de las obras de perforación de pozos, construcción de depósitos o balsas de almacenamiento o regulación de aguas y las necesarias instalaciones de elevación, impulsión, transporte y distribución de caudales, así como su automatización.

2. A estos efectos se consideran balsas o depósitos de riego aquellas construcciones destinadas al almacenamiento de agua para riego, situadas fuera de cauces públicos que no interrumpan corrientes superficiales y cuyo llenado se produzca bien desde pozos que aprovechen aguas subterráneas o bien de aguas depuradas, desalinizadas o superficiales a través de construcciones o mecanismos que permiten el control de los caudales afluents. En el resto de los casos, cuando la construcción interrumpa un cauce o corriente superficial, será de aplicación la normativa vigente sobre presas y embalses.

Artículo 31. Aprovechamientos hidràulicos

La función de coordinación, cooperació i col·laboració con los órganos estatales competentes en materia de riego que dispone de la letra c) del número 1 del artículo 29 de esta ley se ejercerá de conformidad con lo dispuesto en las normas constitucionales y estatutarias que establecen las respectivas competencias estatales y autonómicas.

Artículo 32. Finalidad

Las actuaciones a realizar en relación con los regadíos de interés de la Comunidad Valenciana deberán, necesaria y primordialmente, estar dirigidas a garantizar la exigible eficiencia del riego.

Artículo 33. Desarrollo reglamentario

Igualmente, la administración agraria valenciana atenderá al logro de las siguientes finalidades, proponiendo al Consell de la Generalitat las oportunas disposiciones para:

a) La adecuada conservación de los recursos naturales de tierra y agua.

b) El aprovechamiento hidràulico para riego que garantice un desarrollo sostenible.

c) La compatibilización de la conservación de los recursos naturales de tierra y agua con la mejora del medio rural y las condiciones de vida de las poblaciones.

Article 34. Concessions administratives

En els supòsits de vinculació o connexió a llits públics de les instal·lacions i obres es precisaran les concessions de cabals corresponents de conformitat amb les previsions dels plans hidrològics de conca corresponents i el Pla Hidrològic Nacional.

CAPÍTOL II

*Les actuacions directes de la conselleria competent en agricultura en matèria d'obres**Article 35. Obres classificades d'interès general de la Comunitat Valenciana*

Es consideraran obres d'interès general de la Comunitat Valenciana les que a continuació es relacionen:

1. Sanejament de terres, sondeigs d'investigació i de captació d'aigües subterrànies, conduccions d'aigua per a reg, desguassos, electrificacions, instal·lacions de bombament, dessalinització d'aigües salobres, capçals de filtratges i adobaments sempre que siguin per a ús comunitari, així com automatismes necessaris per a una utilització millor i més racional, incloses, si és procedent, les construccions necessàries tant per a instal·lacions com per l'emmagatzematge de productes o materials.

2. Canalització i protecció de màrgens en llits públics, camins agrícoles d'ús general.

3. Basses de regulació i emmagatzemament, les capacitats de les quals hauran de ser justificades d'acord amb els cabals i les procedències de les seues aigües.

4. Anivellació i condicionament de terrenys, reguerons i assarbs en explotacions i aquelles altres que servisquen per a eliminar els accidents artificials del terreny que dificulten el cultiu en comú en explotacions associatives o en zones de concentració parcel·l·ària.

5. En les entitats legalment constituïdes per al cultiu o l'explotació en comú, construccions o instal·lacions destinades a la implantació de sistemes de cultiu tecnològicament avançades.

6. Construccions i instal·lacions ramaderes d'ús comunitari en projectes de ramaderia sostenible.

7. Obres necessàries per a la conservació del medi ambient rural i, en especial, per a evitar els seus impactes ambientals.

8. Obres necessàries per a la conservació del patrimoni artístic o de singular interès agrari de la Comunitat Valenciana.

9. En general les que s'autoritzen a incloure en este grup, sempre que es tracte d'obres que beneficien les condicions de tota la zona i que es consideren necessàries per a l'actuació de la conselleria competent en matèria d'agricultura mitjançant el decret del Govern corresponent.

Article 36. Plans d'obres

1. Les actuacions directes hauran de ser arreplegades en plans d'obres aprovats per orde de la conselleria competent en matèria d'agricultura.

Les obres d'interès general de la Comunitat incloses en estos plans podran ser projectades, realitzades i sufragades íntegrament per la pròpia conselleria.

2. Els plans per a la modernització dels regadius contindran necessàriament:

a) Característiques generals de superfícies i població de la zona d'actuació i el seu entorn comarcal.

b) Pla general de la zona objecte d'estudi i del seu entorn comarcal.

c) Subdivisió d'esta en sectors amb independència hidràulica, que abraçaran porcions de superfície servides per al reg, almenys per un element de la xarxa principal.

d) Característiques de les aigües de reg a utilitzar siguin subterrànies, superficials, residuals o dessalinitzades, amb la indicació en cada cas dels cabals utilitzables sobre la base de les seues concessions administratives o de possible concessió.

e) Comunitats de reg o un altre tipus d'ens que integren la totalitat de la superfície de reg, amb indicació de superfícies i nombre d'agricultors que integren cada una d'elles.

Artículo 34. Concesiones administrativas

En los supuestos de vinculación o conexión a cauces públicos de las instalaciones y obras, se precisarán las correspondientes concesiones de caudales de conformidad con las previsions de los correspondientes planes hidrológicos de cuenca y el Plan Hidrológico Nacional.

CAPÍTULO II

*De las actuaciones directas de la conselleria competente en agricultura en materia de obras**Artículo 35. Obras clasificadas de interés general de la Comunidad Valenciana*

Se considerarán obras de interés general de la Comunidad Valenciana las que a continuación se relacionan:

1. Saneamiento de tierras, sondeos de investigación y de captación de aguas subterráneas, conducciones de agua para riego, desagües, electrificaciones, instalaciones de bombeo, desalinización de aguas salobres, cabezales de filtrados y abonados siempre que sean para uso comunitario, así como automatismos necesarios para una mejor y más racional utilización, incluyendo en su caso las construcciones necesarias tanto para instalaciones como para el almacenaje de productos o materiales.

2. Encauzamiento y protección de márgenes en cauces públicos, caminos agrícolas de uso general.

3. Balsas de regulación y almacenamiento, cuyas capacidades deberán ser justificadas en función de los caudales y procedencias de sus aguas.

4. Nivelación y acondicionamiento de terrenos, regueras y azarbes en explotaciones y aquellas otras que sirvan para eliminar los accidentes artificiales del terreno que dificulten el cultivo en común en explotaciones asociativas o en zonas de concentración parcelaria.

5. En las entidades legalmente constituidas para el cultivo o la explotación en común, construcciones o instalaciones destinadas a la implantación de sistemas de cultivo tecnológicamente avanzadas.

6. Construcciones e instalaciones ganaderas de uso comunitario en proyectos de ganadería sostenible.

7. Obras necesarias para la conservación del medio ambiente rural y en especial para evitar sus impactos ambientales.

8. Obras necesarias para la conservación del patrimonio artístico o de singular interès agrario de la Comunidad Valenciana.

9. En general las que se autoricen a incluir en este grupo, siempre que se trate de obras que beneficien las condiciones de toda la zona y que se estimen necesarias para la actuación de la conselleria competente en materia de agricultura mediante el decreto del gobierno correspondiente.

Artículo 36. Planes de obras

1. Las actuaciones directas deberán ser recogidas en planes de obras aprobados por orden de la conselleria competente en materia de agricultura.

Las obras de interés general de la comunidad incluidas en dichos planes podrán ser proyectadas, realizadas y sufragadas íntegramente por la propia conselleria.

2. Los planes para la modernización de los regadíos contendrán necesariamente:

a) Características generales de superficies y población de la zona de actuación y su entorno comarcal.

b) Plano general de la zona objeto de estudio y su entorno comarcal.

c) Subdivisión de la misma en sectores con independencia hidràulica, que abarcarán porciones de superficie servidas para el riego, al menos por un elemento de la red principal.

d) Características de las aguas de riego a utilizar ya sean subterráneas, superficiales, residuales, o desalinizadas indicando en cada caso los caudales utilizables en base a sus concesiones administrativas o de posible concesión.

e) Comunidades de riego u otro tipo de entes que integren la totalidad de la superficie de riego, con indicación de superficies y número de agricultores que integran cada una de ellas.

f) Enumeració, descripció i justificació de les obres necessàries per a la modernització de la zona de reg, amb indicació que són auxiliables i les d'interés general de la Comunitat Valenciana.

g) Pressupost orientatiu del cost dels diferents elements necessaris per a la modernització proposada.

3. Els plans d'obres i millores territorials d'altres zones d'actuació contendran:

a) Els termes municipals que la integren, amb indicació de superfícies i nombre d'habitants.

b) Plans generals de la zona objecte d'estudi amb la seua delimitació.

c) Plans de les zones d'actuació en obres.

d) Si és procedent, programa de millores de les entitats agràries per al cultiu o explotació en comú.

e) Obres, servicis i actuacions que hagen de realitzar-se a costa de l'administració.

f) Valoració aproximada de les obres a realitzar per l'administració agrària.

4. Els plans d'obres podran dividir-se en dos o més parts si la naturalesa de l'actuació i la coordinació dels treballs ho aconsellen.

5. Les obres declarades d'interés general de la Comunitat Valenciana i incloses en pla d'obres no necessitaran llicència municipal d'obres per a l'execució, amb independència d'informació als municipis afectats.

Article 37. Entrega d'obres

Les obres, una vegada acabades, hauran d'entregar-se als ajuntaments o altres entitats a què corresponga.

L'acord de l'òrgan competent en matèria d'estructures agràries pel qual es resol sobre l'entrega de les obres serà immediatament executiu i donarà lloc al naixement de les obligacions derivades de l'entrega, sense perjudi dels recursos legalment establits.

Article 38. Regs de suport a cultius, per raons socials i de fixació i establiment de població

Podran acollir-se als mateixos beneficis que existixen per a la modernització dels regadius aquelles superfícies tradicionalment de cultiu en secà que disposen de concessió administrativa d'aigua per a reg, siguen subterrànies, superficials o residuals, i que servisquen com a reg de suport a fi d'assegurar, fins que siga possible, les collites en la mesura que complementen la pluviometria anual necessària per al cultiu.

Estes superfícies no podran, en cap cas, passar a cultius amb majors dotacions d'aigua per a reg que les estrictament concedides com a reg de suport.

CAPÍTOL III

El foment de la utilització racional de l'aigua en aprofitaments hidràulics i regadius

Article 39. Disposició general

La conselleria competent en matèria d'agricultura, d'acord amb els fins assenyalats en el present títol, fomentarà la utilització racional de l'aigua en els regadius de la Comunitat Valenciana.

Article 40. Mesures

1. Les mesures de foment preveuran les inversions auxiliables encaminades a millorar la utilització d'aigua de reg en xàrcies col·lectives per a una millor distribució i reducció dels consums unitaris.

2. Les ajudes previstes en este capítol consistiran en subvencions, que podran aconseguir fins al cinquanta per cent de la inversió realitzada. La modificació d'este percentatge podrà efectuar-se mitjançant l'oportuna orde de la conselleria competent en matèria d'agricultura. La concessió d'estes ajudes es resoldrà amb una convocatòria pública anual prèvia.

f) Enumeración, descripción y justificación de las obras necesarias para la modernización de la zona de riego, con indicación de las que son auxiliables y las de interés general de la Comunidad Valenciana.

g) Presupuesto orientativo del coste de los distintos elementos necesarios para la modernización propuesta.

3. Los planes de obras y mejoras territoriales de otras zonas de actuación contendrán:

a) Los términos municipales que la integran, con indicación de superficies y número de habitantes.

b) Planos generales de la zona objeto de estudio con su delimitación.

c) Planos de las zonas de actuación en obras.

d) En su caso, programa de mejoras de las entidades agrarias para el cultivo o explotación en común.

e) Obras, servicios y actuaciones que hayan de realizarse a expensas de la administración.

f) Valoración aproximada de las obras a realizar por la administración agraria.

4. Los planes de obras podrán dividirse en dos o más partes si la naturaleza de la actuación y la coordinación de los trabajos lo aconsejan.

5. Las obras declaradas de interés general de la Comunidad Valenciana e incluidas en plan de obras no precisarán para su ejecución de licencia municipal de obras, con independencia de información a los municipios afectados.

Artículo 37. Entrega de obras

Las obras una vez terminadas deberán entregarse a los ayuntamientos o demás entidades a quienes corresponda.

El acuerdo del órgano competente en materia de estructuras agrarias resolviendo sobre la entrega de las obras será inmediatamente ejecutivo, dando lugar al nacimiento de las obligaciones derivadas de la entrega, sin perjuicio de los recursos legalmente establecidos.

Artículo 38. Riegos de apoyo a cultivos, por razones sociales y de fijación y establecimiento de población

Podrán acogerse a los mismos beneficios que existen para la modernización de los regadíos, aquellas superficies tradicionalmente de cultivo en secano, que disponiendo de concesión administrativa de agua para riego, ya sean subterráneas, superficiales o residuales, sirvan como riego de apoyo con el fin de asegurar, dentro de lo posible, las cosechas en cuanto complementen a la pluviometría anual necesaria para el cultivo.

Estas superficies no podrán en ningún caso pasar a cultivos con mayores dotaciones de agua para riego que las estrictamente concedidas como riego de apoyo.

CAPÍTULO III

Del fomento de la utilización racional del agua en aprovechamientos hidráulicos y regadíos

Artículo 39. Disposición general

La conselleria competente en materia de agricultura, de acuerdo con los fines señalados en el presente título, fomentarà la utilización racional del agua en los regadíos de la Comunidad Valenciana.

Artículo 40. Medidas

1. Las medidas de fomento contemplarán las inversiones auxiliables encaminadas a mejorar la utilización de agua de riego en redes colectivas para una mejor distribución y reducción de los consumos unitarios.

2. Las ayudas contempladas en este capítulo consistirán en subvenciones, que podrán alcanzar hasta el 50% de la inversión realizada. La modificación de dicho porcentaje podrá efectuarse, mediante la oportuna orden de la Conselleria competente en materia de agricultura. La concesión de estas ayudas se resolverá previa convocatoria pública anual.

3. Podran ser auxiliades aquelles obres i actuacions de les classificades en este títol com a obres d'interés general de la Comunitat Valenciana i que es referisquen als aprofitaments hidràulics, canals i regadius.

4. Podran ser beneficiaris d'estes ajudes les comunitats de regants i altres entitats de reg de la Comunitat Valenciana.

5. Sense perjudi del possible finançament d'acord amb els seus plans operatius específics, queden excloses de les presents ajudes les inversions en l'interior de la parcel·la o les sol·licitades pels agricultors a títol individual.

CAPÍTOL IV

Altres actuacions de la conselleria competent en matèria d'agricultura

Article 41. Disposició general

La conselleria competent en matèria d'agricultura, d'acord amb els fins assenyalats en els articles 2 i 27, fomentarà la millora de les infraestructures agràries en els municipis de la Comunitat Valenciana, així com la realització d'obres necessàries per al foment del cultiu o explotació en comú.

Article 42. Millora de les infraestructures municipals

1. Les mesures de foment preveuran les inversions auxiliables encaminades a millorar els camins rurals en els municipis i altres entitats locals de la Comunitat Valenciana.

2. Les ajudes previstes en este article consistiran en subvencions, que podran aconseguir fins al huitanta per cent de la inversió realitzada. Este percentatge es fixarà mitjançant orde de la conselleria competent en matèria d'agricultura.

La concessió de les subvencions es resoldrà amb una convocatòria pública anual prèvia.

Article 43. Obres d'infraestructura per al foment del cultiu o explotació en comú

1. Les mesures de foment preveuran les inversions comunitàries encaminades a facilitar el cultiu o l'explotació en comú, com ara l'eliminació d'accidents artificials, l'anivellació i el condicionament de terres, la construcció d'infraestructures vials o hidràuliques i la implantació de mètodes de cultiu tecnològicament avançat.

2. Les ajudes previstes en este article consistiran en subvencions que podran arribar fins al 50% de la inversió auxiliar.

La concessió de les subvencions es resoldrà amb una convocatòria pública prèvia.

L'orde de convocatòria fixarà el percentatge de subvenció aplicable, d'acord amb la dotació pressupostària.

CAPÍTOL V

Les garanties de les ajudes

Article 44. Deure de conservació i manteniment

1. Els beneficiaris de les ajudes previstes en el títol II de la present llei queden obligats legalment a realitzar totes les actuacions que resulten necessàries per a la deguda conservació i manteniment de les obres, camins, instal·lacions i aprofitaments sufragats per la conselleria competent en matèria d'agricultura.

2. Esta obligació, en el cas d'ajuntaments i la resta d'organismes públics o privats, comportarà la de consignar formalment en els seus pressuposts respectius els recursos necessaris per a l'atenció del dit deure de conservació i manteniment.

Article 45. Devolució d'ajudes

1. Sense perjudici de les responsabilitats a que done lloc, quan s'autoritzen modificacions del plantejament urbanístic no previstes o informades suficientment en el procés de tramitació de les ajudes previstes en el títol II d'esta llei, de forma que s'altere substancialment o es frustre la destinació o la funció agrària perseguida, amb el perjudici consegüent de la inversió realitzada, la conselleria com-

3. Podrán ser auxiliadas aquellas obras y actuaciones de las clasificadas en este título como obras de interés general de la Comunidad Valenciana y que se refieran a los aprovechamientos hidráulicos, canales y regadíos.

4. Podrán ser beneficiarios de estas ayudas las comunidades de regantes y otras Entidades de riego de la Comunidad Valenciana.

5. Sin perjuicio de su posible financiación de acuerdo a sus específicos planes operativos, quedan excluidas de las presentes ayudas las inversiones en el interior de la parcela o las solicitadas por los agricultores a título individual.

CAPÍTULO IV

Otras actuaciones de la conselleria competente en materia de agricultura

Artículo 41. Disposición general

La conselleria competente en materia de agricultura, de acuerdo con los fines señalados en los artículos 2 y 27, fomentará la mejora de las infraestructuras agrarias en los municipios de la Comunidad Valenciana, así como la realización de obras necesarias para el fomento del cultivo o explotación en común.

Artículo 42. Mejora de las infraestructuras municipales

1. Las medidas de fomento contemplarán las inversiones auxiliares encaminadas a mejorar los caminos rurales en los municipios y otras entidades locales de la Comunidad Valenciana.

2. Las ayudas contempladas en este artículo consistirán en subvenciones, que podrán alcanzar hasta el 80% de la inversión realizada. Este porcentaje se fijará mediante orden de la conselleria competente en materia de agricultura.

La concesión de las subvenciones se resolverá previa convocatoria pública anual.

Artículo 43. Obras de infraestructura para el fomento del cultivo o explotación en común

1. Las medidas de fomento contemplarán las inversiones comunitarias encaminadas a facilitar el cultivo o explotación en común, tales como la eliminación de accidentes artificiales, nivelación y acondicionamiento de tierras, construcción de infraestructuras viales o hidráulicas, implantación de métodos de cultivo tecnológicamente avanzados.

2. Las ayudas contempladas en este artículo consistirán en subvenciones que podrán alcanzar hasta el 50% de la inversión auxiliar.

La concesión de las subvenciones se resolverá previa convocatoria pública.

El orden de convocatoria fijará el porcentaje de subvención aplicable, en función de la dotación presupuestaria.

CAPÍTULO V

De las garantías de las ayudas

Artículo 44. Deber de conservación y mantenimiento

1. Los beneficiarios de las ayudas previstas en el título II de la presente ley quedan obligados legalmente a realizar cuantas actuaciones resulten necesarias para la debida conservación y mantenimiento de las obras, caminos, instalaciones y aprovechamientos sufragados por la conselleria competente en materia de agricultura.

2. Dicha obligación, en el caso de ayuntamientos y demás organismos públicos o privados, comportará la de consignar formalmente en sus respectivos presupuestos los recursos necesarios para la atención de dicho deber de conservación y mantenimiento.

Artículo 45. Devolución de ayudas

1. Sin perjuicio de las responsabilidades a que de lugar, cuando se autoricen modificaciones del planteamiento urbanístico no previstas o informadas suficientemente en el proceso de tramitación de las ayudas previstas en el título II de la presente ley, de forma que se altere sustancialmente o se frustre el destino o función agraria perseguido, con el consiguiente perjuicio de la inversión realizada,

petent en matèria d'agricultura podrà denegar, suspendre, resoldre o procedir al reembossament que resulte pertinent, sempre que les ajudes susdites hagen repercutit en l'increment de la indemnització rebuda pels beneficiaris d'esta.

2. La dita obligació legal de reembossament quedarà sense efecte a partir dels cinc anys comptadors des de l'autorització o la concessió de les ajudes corresponents.

TÍTOL III

La modernització de les explotacions agràries

CAPÍTOL ÚNIC

Les mesures de millora de les estructures i gestió de les explotacions agràries

Secció primera

Disposicions generals

Article 46. Directrius

La conselleria competent en matèria d'agricultura promourà la constitució d'explotacions agràries competitives de dimensions agronòmiques idònies i els models de gestió adequats que en garantisquen la viabilitat futura, d'acord amb les característiques socioeconòmiques i culturals del sector agrari de la Comunitat Valenciana.

Per a obtenir estos fins s'utilitzaran els recursos econòmics prevists per la normativa i programes actuals o futurs que tinguen per objecte la consolidació o formació d'estes explotacions i models i orientant la utilització dels recursos d'acord amb els fins de cada una de les actuacions, així com per les característiques de les explotacions i dels seus titulars.

Article 47. Unitat d'explotació concentrada

1. Amb el propòsit de millorar les estructures de les explotacions agràries, modernitzar-les i reduir-ne els costos de producció a través d'una utilització més racional dels mitjans de producció amb la consegüent millora de les condicions de treball dels agricultors, la conselleria competent en matèria d'agricultura promourà la constitució d'explotacions agràries amb una superfície suficient en cada zona, de tal manera que se'n possibilita la viabilitat.

2. A tals efectes, s'entendrà per unitat d'explotació concentrada la superfície mínima que siga requerida per a l'aplicació de les mesures previstes en la present llei per al foment de les explotacions agràries a través de la seua explotació, cultiu o gestió en comú.

3. La unitat d'explotació concentrada s'expressarà en múltiples de la superfície cultivada per cada unitat de treball agrari, la qual es determinarà reglamentàriament per a cada zona i cultiu, d'acord amb les orientacions i característiques productives de la zona.

4. La unitat d'explotació concentrada s'establirà reglamentàriament, i podrà ser diferent atenent els objectius de les mesures de foment respecte de les quals tinga aplicació.

Secció segona

La concentració i agrupació d'explotacions

Article 48. Concentració d'explotacions

Els titulars d'explotacions que concentren parcel·les disperses de la seua titularitat, de tal manera que la seua explotació puga aconseguir la consideració de prioritària, podran acollir-se a les ajudes d'adquisició de terres previstes en la normativa de desplegament de la Llei 19/1995, de 4 de juliol, de Modernització d'Explotacions Agràries.

De la mateixa manera, podran acollir-se als incentius econòmics que per a la permuta i venda voluntària de finques s'establixen en el present capítol.

la conselleria competente en materia de agricultura podrá denegar, suspender, resolver o proceder al reembolso que resulte pertinente, siempre y cuando dichas ayudas hayan repercutido en el incremento de la indemnización recibida por los beneficiarios de la misma.

2. Dicha obligación legal de reembolso quedará sin efecto a partir de los cinco años contados desde la autorización o concesión de las correspondientes ayudas.

TÍTULO III

De la modernización de las explotaciones agrarias

CAPÍTULO ÚNICO

De las medidas de mejora de las estructuras y gestión de las explotaciones agrarias

Sección primera

Disposiciones generales

Artículo 46. Directrices

La conselleria competente en materia de agricultura promoverá la constitución de explotaciones agrarias competitivas de dimensiones agronómicas idóneas y los modelos de gestión adecuados que garanticen su futura viabilidad, de acuerdo con las características socioeconómicas y culturales del sector agrario de la Comunidad Valenciana.

Para obtener dichos fines se utilizarán los recursos económicos contemplados por la normativa y programas actuales o futuros que tengan por objeto la consolidación o formación de estas explotaciones y modelos y orientando la utilización de los recursos en función de los fines de cada una de las actuaciones, así como por las características de las explotaciones y de sus titulares.

Artículo 47. Unidad de explotación concentrada

1. Con el propósito de mejorar las estructuras de las explotaciones agrarias, modernizar las mismas y reducir los costes de producción a través de una utilización más racional de los medios de producción con la consegüente mejora de las condiciones de trabajo de los agricultores, la conselleria competente en materia de agricultura promoverá la constitución de explotaciones agrarias con una superficie suficiente en cada zona de tal modo que se posibilite su viabilidad.

2. A tales efectos, se entenderá por unidad de explotación concentrada la superficie mínima que sea requerida para la aplicación de las medidas contempladas en la presente ley para el fomento de las explotaciones agrarias a través de su explotación, cultivo o gestión en común.

3. La unidad de explotación concentrada se expresará en múltiples de la superficie cultivada por cada unidad de trabajo agrario, la cual se determinará reglamentariamente para cada zona y cultivo, de acuerdo con las orientaciones y características productivas de la zona.

4. La unidad de explotación concentrada se establecerá reglamentariamente, pudiendo ser diferente en atención a los objetivos de las medidas de fomento respecto de las cuales tenga aplicación.

Sección segunda

De la concentración y agrupación de explotaciones

Artículo 48. Concentración de explotaciones

Los titulares de explotaciones que concentren parcelas dispersas de su titularidad, de tal modo que su explotación pueda alcanzar la consideración de prioritaria, podrán acogerse a las ayudas de adquisición de tierras contempladas en la normativa de desarrollo de la Ley 19/1995, de 4 de julio, de Modernización de Explotaciones Agrarias.

De igual modo podrán acogerse a los incentivos económicos que para la permuta y venta voluntaria de fincas se establecen en el presente capítulo.

Article 49. Agrupació d'exploracions per mitjà de fórmules associatives amb personalitat jurídica

Es fomentarà l'agrupació d'exploracions agràries i la seua constitució en cooperatives, societats agràries de transformació o qualsevol altra fórmula associativa generadora de personalitat jurídica l'objecte de la qual siga l'exploració o el cultiu conjunt de terres, l'ajuda mútua entre explotacions a través de la utilització de noves tecnologies o l'ús en comú més racional dels mitjans de producció agrària, sempre que concórreguen els requisits següents:

a) Que la superfície per a l'exploració agrària titularitat de la persona jurídica constituïda arribe a la unitat d'exploració concentrada en la zona de què es tracte.

b) Que l'agrupació es mantinga deu anys com a mínim des de la concessió de les ajudes.

c) Que durant els deu anys assenyalats la persona jurídica siga titular de la propietat de les finques agrupades o un altre dret real que la faculte per a l'exploració d'estes, o tinga cedit amb caràcter exclusiu els drets sobre el cultiu en comú de les mencionades finques.

d) Que el domicili social es trobe a la Comunitat Valenciana.

e) Que l'agrupació associativa formada tinga per objecte social l'exercici de l'activitat agrària en l'exploració de què siga titular.

f) Que en el cas que l'agrupació associativa adopte la forma de societat anònima o comanditària per accions, les accions siguen nominatives.

g) Que en aquelles societats en las quals existeixen agricultors professionals les juntes elegides democràticament, deuràn integrar una representació dels mateixos.

Article 50. Informe tècnic

Els titulars de les explotacions que pretenguen la seua agrupació a través de la constitució d'una forma associativa, amb caràcter previ i necessari a l'obtenció d'ajudes o beneficis, hauran de presentar a la conselleria competent en matèria d'agricultura un informe en què es determinaran els béns immobles que constituïran la dita agrupació, junt amb una còpia dels documents acreditatius de la titularitat de les finques i el pla d'inversions necessàries per a adequar l'exploració i cultius de les superfícies afectades, a més del compromís d'explorar i mantindre la mencionada superfície agrupada durant el termini de deu anys i de sotmetre's expressament a les disposicions d'este capítol.

Secció tercera Les ajudes

Article 51. Ajudes a la inversió i dotació de mitjans

La conselleria competent en matèria d'agricultura, sense perjudici de les ajudes que destinarà a la modernització de les explotacions agràries els titulars de les quals siguen agricultors professionals i de les explotacions prioritàries segons la Llei 19/1995, de 4 de juliol, fomentarà la constitució d'agrupacions i la concentració de parcel·les en els tèrmins establits en els articles anteriors, i disposarà reglamentàriament ajudes tendents:

a) A l'adequació de les necessitats de l'exploració agrària, que els seus titulars decidixen cultivar en comú, mitjançant les inversions necessàries per a posar en cultiu la superfície concentrada i modernitzar adequadament l'exploració.

b) A la dotació de mitjans i maquinària necessaris per al cultiu en comú i per a la millora de les explotacions que, en les condicions expressades en els articles anteriors, així ho sol·liciten.

c) A la renovació i millora de béns i equipament de les explotacions agràries.

d) A la inversió tecnològica i mediambiental connexa al procés productiu i a l'aprofitament dels recursos naturals.

e) A la diversificació de l'activitat i al foment del procés de comercialització dels productes agraris.

f) A la consolidació i modernització dels sistemes de reg existents.

g) A la facilitació dels processos de mecanització agrària.

Artículo 49. Agrupación de explotaciones por medio de fórmulas asociativas con personalidad jurídica

Se fomentará la agrupación de explotaciones agrarias y su constitución en cooperativas, sociedades agrarias de transformación u otra fórmula cualquiera asociativa generadora de personalidad jurídica cuyo objeto sea la explotación o cultivo conjunto de tierras, la ayuda mutua entre explotaciones a través de la utilización de nuevas tecnologías o el uso en común más racional de los medios de producción agraria, siempre que concurren los siguientes requisitos:

a) Que la superficie para la explotación agraria titularidad de la persona jurídica constituída alcance la unidad de explotación concentrada en la zona de que se trate.

b) Que la agrupación se mantenga 10 años como mínimo desde la concesión de las ayudas.

c) Que durante los señalados 10 años la persona jurídica sea titular de la propiedad de las fincas agrupadas u otro derecho real que le faculte para la explotación de las mismas, o bien tenga cedidos con carácter exclusivo los derechos sobre el cultivo en común de las mencionadas fincas.

d) Que el domicilio social esté radicado en la Comunidad Valenciana.

e) Que la agrupación asociativa formada tenga por objeto social el ejercicio de la actividad agraria en la explotación de la que sea titular.

f) Que en caso de que la agrupación asociativa adopte la forma de sociedad anónima o comanditaria por acciones, las acciones sean nominativas.

g) Que en aquellas sociedades en las que existan agricultores profesionales las juntas elegidas democráticamente, deberán integrar una representación de los mismos.

Artículo 50. Informe técnico

Los titulares de las explotaciones que pretendan su agrupación a través de la constitución de una forma asociativa, con carácter previo y necesario a la obtención de ayudas o beneficios, deberán presentar a la conselleria competente en materia de agricultura, un informe en el que se determinen los bienes inmuebles que vayan a constituir dicha agrupación junto con una copia de los documentos acreditativos de la titularidad de las fincas y el plan de inversiones necesarias para adecuar la explotación y cultivos de las superficies afectadas, además del compromiso de explotar y mantener la citada superficie agrupada durante el plazo de 10 años y de someterse expresamente a lo dispuesto en este capítulo.

Sección tercera De las ayudas

Artículo 51. Ayudas a la inversión y dotación de medios

La conselleria competente en materia de agricultura, sin perjuicio de las ayudas que destinará a la modernización de las explotaciones agrarias cuyos titulares fueren agricultores profesionales y de las explotaciones prioritarias según la Ley 19/1995, de 4 de julio, fomentará la constitución de agrupaciones y la concentración de parcelas en los términos establecidos en los artículos anteriores, disponiendo reglamentariamente ayudas tendentes:

a) A la adecuación de las necesidades de la explotación agraria, que sus titulares deciden cultivar en común, mediante las inversiones necesarias para poner en cultivo la superficie concentrada y modernizar adecuadamente la explotación.

b) A la dotación de medios y maquinaria necesarios para el cultivo en común y para la mejora de las explotaciones que, en las condiciones expresadas en los artículos anteriores, así lo soliciten.

c) A la renovación y mejora de bienes y equipamiento de las explotaciones agrarias.

d) A la inversión tecnológica y medioambiental connexa al proceso productivo y al aprovechamiento de los recursos naturales.

e) A la diversificación de la actividad y al fomento del proceso de comercialización de los productos agrarios.

f) A la consolidación y modernización de los sistemas de riego existentes.

g) A la facilitación de los procesos de mecanización agraria.

- h) A la dotació de les infraestructures productives adequades.
 i) A la promoció de la qualitat alimentària dels productes de la Comunitat Valenciana.

Article 52. Incentius per a la permuta voluntària de finques

Reglamentàriament s'establiran incentius econòmics tendents a la permuta voluntària de finques per a adequar les estructures productives de les explotacions agràries a dimensions majors.

Article 53. Incentius per a la venda voluntària de finques

Els propietaris que transmeten per compravenda la propietat de les seues terres a altres agricultors titulars de finques confrontants percebran els incentius econòmics que reglamentàriament s'establisquen.

Article 54. Disposicions comunes als articles anteriors

1. Els propietaris que adquirisquen terres mitjançant les ajudes i els incentius previstos en la present llei podran obtindre, a més, els beneficis que reglamentàriament s'establisquen per al pagament dels gastos notarials i registrals que es deriven de la realització dels dits negocis jurídics.

2. En el supòsit d'agrupacions d'explotacions previstes en els articles anteriors, la compra o permuta de terres podrà realitzar-se pel titular de l'explotació o per qualsevol dels socis, sempre que s'aporte l'agrupació com a mitjà de producció pel termini mínim de deu anys.

3. En tot cas, seran beneficiaris de les ajudes els titulars de les explotacions subvencionades, siguen persones físiques o jurídiques.

Article 55. Ajudes a la gestió de les explotacions

1. La conselleria competent en matèria d'agricultura respecte a les agrupacions constituïdes, amb personalitat jurídica, en els termes establits en els articles anteriors, disposarà reglamentàriament ajudes tendents al finançament de l'activitat de professionals encarregats de contribuir de forma individual a la gestió tècnica, econòmica, financera i administrativa de les explotacions agràries.

2. Per a la concessió d'estes ajudes, l'agrupació d'explotacions haurà de presentar un pla de les activitats a desenvolupar pels agents que haurà de ser aprovat per la conselleria competent en matèria d'agricultura.

En la memòria es farà especial referència a les labors i servicis de l'explotació que es gestionen en comú, als resultats econòmics i mediambientals esperats de la dita gestió i al sistema comptable de gastos del servici de gestió.

3. Les ajudes es podran aplicar, en els termes que reglamentàriament es determinen, als gastos derivats de la contractació d'un titular de grau mitjà o superior per a la gestió de l'explotació, o als produïts per la contractació d'un cap d'explotació encarregat de dur a terme el cultiu o explotació en comú.

4. La duració mínima de les activitats professionals de l'agent serà de huit anys comptadors a partir de la concessió de les ajudes sol·licitades.

5. En cas que l'agent contractat a càrrec d'estes ajudes deixe de prestar els seus servicis a l'agrupació amb anterioritat a la duració mínima establida, l'agrupació tindrà l'obligació de tornar a l'administració autonòmica les ajudes o beneficis obtinguts a l'empara d'este article incrementats amb l'interés legal dels diners, llevat que es produïska la contractació d'un altre agent de les mateixes característiques en substitució de l'anterior.

Article 56. Requisits

1. Amb caràcter general, i amb independència de qualssevol altres que puguen recollir-se en la normativa específica per la qual se'n concedixen i financen, es consideren requisits imprescindibles per a la concessió de les ajudes previstes en este títol:

a) Les explotacions acollides a la mesura hauran d'acreditar que les rendes atribuïdes al treball són superiors al vint per cent de la renda de referència establida cada any per a l'Estat espanyol com a índex de viabilitat.

- h) A la dotación de las infraestructuras productivas adecuadas.
 i) A la promoción de la calidad alimentaria de los productos de la Comunidad Valenciana.

Artículo 52. Incentivos para la permuta voluntaria de fincas.

Reglamentariamente se establecerán incentivos económicos tendentes a la permuta voluntaria de fincas para adecuar las estructuras productivas de las explotaciones agrarias a dimensiones mayores.

Artículo 53. Incentivos para la venta voluntaria de fincas

Los propietarios que transmitan por compraventa la propiedad de sus tierras a otros agricultores titulares de fincas colindantes percibirán los incentivos económicos que reglamentariamente se establezcan.

Artículo 54. Disposiciones comunes a los artículos anteriores

1. Los propietarios que adquieran tierras mediante las ayudas e incentivos previstos en la presente Ley, podrán obtener, además, los beneficios que reglamentariamente se establezcan para el pago de los gastos notariales y registrales que se deriven de la realización de dichos negocios jurídicos

2. En el supuesto de agrupaciones de explotaciones previstas en los artículos anteriores, la compra o permuta de tierras podrá realizarse por el titular de la explotación o por cualquiera de los socios, siempre que se aporte a la agrupación como medio de producción por el plazo mínimo de diez años.

3. En todo caso, serán beneficiarios de las ayudas los titulares de las explotaciones subvencionadas, ya sean personas físicas o jurídicas.

Artículo 55. Ayudas a la gestión de las explotaciones

1. La conselleria competente en materia de agricultura respecto a las agrupaciones constituidas, con personalidad jurídica, en los términos establecidos en los artículos anteriores, dispondrá reglamentariamente ayudas tendentes a la financiación de la actividad de profesionales encargados de contribuir de forma individual a la gestión técnica, económica, financiera y administrativa de las explotaciones agrarias.

2. Para la concesión de estas ayudas la agrupación de explotaciones deberán presentar un plan de las actividades a desarrollar por los agentes que deberá ser aprobado por la conselleria competente en materia de agricultura.

En la memoria se hará especial referencia a las labores y servicios de la explotación que se gestionen en común, a los resultados económicos y medioambientales esperados de dicha gestión y al sistema contable de gastos del servicio de gestión.

3. Las ayudas se podrán aplicar, en los términos que reglamentariamente se determinen, a los gastos derivados de la contratación de un titulado de grado medio o superior para la gestión de la explotación, o a los producidos por la contratación de un jefe de explotación encargado de llevar a cabo el cultivo o explotación en común.

4. La duración mínima de las actividades profesionales del agente será de ocho años contados a partir de la concesión de las ayudas solicitadas.

5. En el caso de que el agente contratado con cargo a estas ayudas dejara de prestar sus servicios a la agrupación con anterioridad a la duración mínima establecida, la agrupación tendrá la obligación de devolver a la administración autonómica las ayudas o beneficios obtenidos al amparo de este artículo incrementados en el interés legal del dinero, a menos que se produzca la contratación de otro agente de iguales características en sustitución del anterior.

Artículo 56. Requisitos

1. Con carácter general, y con independencia de cualesquiera otros que puedan contemplarse en la normativa específica por la que se concedan y financien, se consideran requisitos imprescindibles para la concesión de las ayudas contempladas en este título:

a) Las explotaciones acogidas a la medida deberán acreditar que las rentas atribuidas al trabajo son superiores al 20% de la renta de referencia establecida cada año para el Estado español como índice de viabilidad.

b) Les explotacions acollides a les mencionades ajudes hauran de complir les normes mínimes en matèria de medi ambient, higiene i benestar dels animals establides en la legislació vigent.

c) En qualsevol cas, la concessió d'ajudes estarà condicionada a l'efectiva constitució d'una explotació amb una superfície suficient d'explotació segons la zona de què es tracte i el que disposen els articles anteriors.

2. Respecte de les ajudes previstes per a la inversió, dotació de mitjans i adquisició de terres, a més dels anteriors, es consideraran requisits imprescindibles per a la seua concessió els següents:

a) Si els beneficiaris són persones físiques, que els titulars de les explotacions acreditin una antiguitat, almenys, de tres anys com a perceptors de rendes agràries o d'afiliació a la Seguretat Social per la seua activitat agrària.

b) En el cas de beneficiaris que siguin persones jurídiques, que els socis que assumisquen funcions directives, de gestió o de control de la societat acreditin una antiguitat de tres anys com a subjectes perceptors d'ingressos agraris o d'afiliació a la Seguretat Social per la seua activitat agrària.

En qualsevol dels dos casos, l'antiguitat podrà ser suplida mitjançant l'acreditació de formació agrària adquirida en cursos reglats de titulació agrària o en cursos específics de matèria agrària a raó de quaranta hores de formació per any d'antiguitat, quan la titularitat de l'explotació agrària provinga de qualsevol tipus de transmissió de la propietat entre familiars de fins a segon grau de consanguinitat i, si és procedent, per adopció.

Article 57. Orientació de les ajudes

Amb caràcter general, la concessió d'ajudes quedarà condicionada a les disposicions referents a l'ordenació i a la planificació general de l'activitat agrària, en especial a les referides a les limitacions sectorials de la producció.

Secció quarta Garanties

Article 58. Termini mínim

1. Els titulars de les explotacions que, a través de les ajudes compreses en este capítol, concentren dins un mateix límit dos o més parcel·les de la seua propietat o, de qualsevol altra manera, constituïsquen una unitat d'explotació concentrada, així com les agrupacions d'explotacions a què es referix este títol, hauran d'explotar i mantindre els béns immobles inclosos en la superfície mínima que va donar lloc a l'aplicació de les mesures arrellegades en este capítol durant el termini mínim de deu anys des de la concessió de les ajudes.

2. La dita obligació es farà constar en totes les inscripcions que, per l'aplicació de les disposicions d'este capítol, es produïsquen en qualsevol registre públic.

Article 59. Transmissió inter vivos

La conselleria competent en matèria d'agricultura podrà autoritzar la transmissió de l'explotació a un altre agricultor que posseïska els requisits establits en els articles precedents quan la transmissió quede objectivament justificada per raons d'edat, de vincle familiar, exercici dels drets legalment reconeguts i altres suficients segons el parer de l'assenyalada conselleria, sempre que es mantinga la superfície d'explotació.

Esta autorització es concedirà a petició de l'interessat, qui assumirà els compromisos de l'anterior titular. En este cas no procedirà el reintegrament de les ajudes percebudes.

Article 60. Devolució de les ajudes

1. Sense perjudi de les disposicions de l'article anterior, la transmissió inter vivos per qualsevol títol jurídic de béns immobles afectes a una explotació de les referides en este capítol abans de deu anys des de la concessió de les ajudes, donarà lloc a la devolució de totes les ajudes obtingudes incrementades amb l'interés legal dels diners.

b) Las explotaciones acogidas a las mencionadas ayudas deberán cumplir las normas mínimas en materia de medio ambiente, higiene y bienestar de los animales establecidas en la legislación vigente.

c) En cualquier caso, la concesión de ayudas estará condicionada a la efectiva constitución de una explotación con una superficie suficiente de explotación según la zona de que se trate y lo dispuesto en los artículos anteriores.

2. Respecto de las ayudas contempladas para la inversión, dotación de medios y adquisición de tierras, además de los anteriores, se considerarán requisitos imprescindibles para su concesión los siguientes:

a) Tratándose de beneficiarios personas físicas, que los titulares de las explotaciones acrediten una antigüedad de, al menos, tres años como perceptores de rentas agrarias o de afiliación a la Seguridad Social por su actividad agraria.

b) En el caso de beneficiarios personas jurídicas, que los socios que asuman funciones directivas, de gestión o de control de la sociedad acrediten una antigüedad de tres años como sujetos perceptores de ingresos agrarios o de afiliación a la Seguridad Social por su actividad agraria.

En cualquiera de los dos casos, dicha antigüedad podrá ser suplida mediante la acreditación de formación agraria adquirida en cursos reglados de titulación agraria o en cursos específicos de materia agraria a razón de 40 horas de formación por año de antigüedad, cuando la titularidad de la explotación agraria provenga de cualquier tipo de transmisión de la propiedad entre familiares de hasta segundo grado de consanguinidad y, en su caso, por adopción.

Artículo 57. Orientación de las ayudas

Con carácter general, la concesión de ayudas quedará condicionada a las disposiciones referentes a la ordenación y a la planificación general de la actividad agraria, en especial a las referidas a las limitaciones sectoriales de la producción.

Sección cuarta Garantías

Artículo 58. Plazo mínimo

1. Los titulares de las explotaciones que, a través de las ayudas comprendidas en este capítulo, concentren bajo una misma linde dos o más parcelas de su propiedad o, de cualquier otro modo, constituyan una unidad de explotación concentrada, así como las agrupaciones de explotaciones a las que se refiere este título, deberán explotar y mantener los bienes inmuebles incluidos en la superficie mínima que dio lugar a la aplicación de las medidas recogidas en este capítulo durante el plazo mínimo de 10 años desde la concesión de las ayudas.

2. Dicha obligación se hará constar en todas las inscripciones que, por la aplicación de lo dispuesto en este capítulo, se produzcan en cualquier registro público.

Artículo 59. Transmisión inter vivos

La conselleria competente en materia de agricultura podrá autorizar la transmisión de la explotación a otro agricultor que reúna los requisitos establecidos en los artículos precedentes, cuando dicha transmisión quede objetivamente justificada por razones de edad, de vínculo familiar, ejercicio de los derechos legalmente reconocidos y otros suficientes a juicio de la señalada conselleria, siempre que se mantenga la superficie de explotación.

Esta autorización se concederá a petición del interesado, quien asumirá los compromisos del anterior titular, no procediendo en este caso el reintegro de las ayudas percibidas.

Artículo 60. Devolución de las ayudas

1. Sin perjuicio de lo dispuesto en el artículo anterior, la transmisión inter vivos por cualquier título jurídico de bienes inmuebles afectos a una explotación de las referidas en este capítulo antes de 10 años desde la concesión de las ayudas, dará lugar a la devolución de todas las ayudas obtenidas incrementadas en el interés legal del dinero.

2. L'extinció de la cooperativa, societat agrària de transformació o qualsevol altra forma associativa a què es referix este capítol amb anterioritat a la duració mínima pactada comportarà l'obligació de tornar a l'administració autonòmica les ajudes o beneficis obtinguts a l'emparedat d'este capítol incrementats amb l'interés legal dels diners. No procedirà la devolució de les ajudes quan simultàniament a l'extinció, la societat passe a integrar-se en altres d'anàloga naturala.

3. Igual conseqüència produirà la decisió dels titulars de finques agrupades per al cultiu comú de separar-ne i individualitzar-ne l'explotació, sense perjudi de les responsabilitats que entre els titulars agrupats puguen generar-se.

4. Si, per qualsevol causa aliena a les disposicions dels apartats anteriors, l'explotació deixa de tindre la superfície requerida per a la concessió de les ajudes previstes en este capítol, el titular tornarà totes les ajudes o beneficis obtinguts, incrementats amb l'interés legal dels diners.

5. No procedirà el reintegrament de les ajudes percebudes quan l'incompliment d'algun dels requisits exigibles al beneficiari siga a causa de causes de força major. Estes causes hauran de ser estimades per l'òrgan competent per a la concessió de les ajudes.

TÍTOL IV Les unitats mínimes de cultiu

Article 61. Definició

A l'efecte d'esta llei, s'entén per unitat mínima de cultiu la superfície suficient que ha de tindre una finca rústica perquè les labors fonamentals del seu cultiu, utilitzant els mitjans normals i tècnics de producció, puguen dur-se a terme amb un rendiment satisfactori, tenint en compte les característiques socioeconòmiques de l'agricultura en la comarca o la zona presa en consideració.

Article 62. Determinació

1. Les unitats mínimes de cultiu es determinaran per a secà i per a regadiu en els distints municipis, zones o comarques mitjançant decret del Consell de la Generalitat.

2. A estos efectes, es considerarà com de regadiu, amb la comprovació prèvia per l'òrgan corresponent de la conselleria competent en matèria d'agricultura o el departament que el substituïska, tota aquella parcel·la cultivada en què se'n justifique el dret a reg.

3. Les unitats mínimes de cultiu establert en el present article tindran plena aplicació respecte de la legislació autonòmica en matèria de sòl no urbanitzable.

Article 63. Indivisió

1. La divisió o segregació d'una finca rústica només es permetrà quan no done lloc a parcel·les d'extensió inferior a la unitat mínima de cultiu establert, excepte si es tracta de qualsevol tipus de disposició o intercanvi a favor de propietaris de finques confrontants, sempre que com a conseqüència d'esta disposició o intercanvi no quede cap parcel·la inferior a la unitat mínima de cultiu.

2. Seran nuls i no produiran efectes de divisió o segregació entre les parts contractants ni amb relació a tercers, els actes o negocis jurídics, qualssevol que siga la seua naturalesa o classe, en virtut dels quals es pretenga la mencionada divisió o segregació de les finques contravenint les disposicions de l'apartat anterior. Per a la divisió o segregació vàlida i eficaç caldrà ajustar-se als estrictes tèrmins i supòsits que amb caràcter excepcional es preveuen en la legislació estatal en esta matèria.

Article 64. Excepcions

Sense perjudi de les excepcions previstes en la legislació estatal, les finques rústiques podran dividir-se o segregarse, fins i tot donant lloc a superfícies inferiors a la unitat mínima de cultiu, si la segregació o divisió és conseqüència de la compravenda concertada sobre la totalitat de la finca arrendada entre l'arrendatari titular d'un arrendament històric valencià i el seu propietari.

Per a l'aplicació d'esta excepció serà requisit imprescindible que la qualificació i l'existència de l'arrendament històric valencià

2. La extinció de la cooperativa, sociedad agraria de transformación o cualquier otra forma asociativa a la que se refiere este capítulo con anterioridad a la duración mínima pactada conllevará la obligación de devolver a la administración autonómica las ayudas o beneficios obtenidos al amparo de este capítulo incrementados en el interés legal del dinero. No procederá la devolución de las ayudas cuando, simultáneamente a la extinción, la sociedad pase a integrarse en otras de análoga naturaleza.

3. Igual consecuencia producirá la decisión de los titulares de fincas agrupadas para el cultivo común de separar e individualizar la explotación de las mismas, sin perjuicio de las responsabilidades que entre los titulares agrupados puedan generarse.

4. Si, por cualquier causa ajena a lo dispuesto en los números anteriores, la explotación deja de tener la superficie requerida para la concesión de las ayudas previstas en este capítulo, el titular devolverá todas las ayudas o beneficios obtenidos, incrementados en el interés legal del dinero.

5. No procederá el reintegro de las ayudas percibidas cuando el incumplimiento de alguno de los requisitos exigibles al beneficiario sea debido a causas de fuerza mayor, dichas causas deberán ser estimadas por el órgano competente para la concesión de las ayudas.

TÍTULO IV De las unidades mínimas de cultivo

Artículo 61. Definición

A los efectos de esta ley, se entiende por unidad mínima de cultivo la superficie suficiente que debe tener una finca rústica para que las labores fundamentales de su cultivo, utilizando los medios normales y técnicos de producción, puedan llevarse a cabo con un rendimiento satisfactorio, teniendo en cuenta las características socioeconómicas de la agricultura en la comarca o zona tomada en consideración.

Artículo 62. Determinación

1. Las unidades mínimas de cultivo se determinarán para secano y para regadío en los distintos municipios, zonas o comarcas mediante decreto del Consell de la Generalitat.

2. A estos efectos, se considerará como de regadío, previa comprobación por el órgano correspondiente de la conselleria competente en materia de agricultura, o departamento que lo sustituya, toda aquella parcela cultivada en la que se justifique su derecho a riego.

3. Las unidades mínimas de cultivo establecidas en el presente artículo tendrán plena aplicación respecto de la legislación autonómica en materia de suelo no urbanizable.

Artículo 63. Indivisión

1. La división o segregación de una finca rústica sólo se permitirá cuando no dé lugar a parcelas de extensión inferior a la unidad mínima de cultivo establecida, excepto si se trata de cualquier tipo de disposición o intercambio a favor de propietarios de fincas colindantes, siempre que como consecuencia de esta disposición o intercambio no quede ninguna parcela inferior a la unidad mínima de cultivo.

2. Serán nulos y no producirán efectos de división o segregación entre las partes contratantes ni con relación a terceros, los actos o negocios jurídicos, cualesquiera que sea su naturaleza o clase, por cuya virtud se pretenda la mencionada división o segregación de las fincas contraviniendo lo dispuesto en el apartado anterior. Para su válida y eficaz división o segregación se estará a los estrictos términos y supuestos que con carácter excepcional vengán contemplados por la legislación estatal en dicha materia.

Artículo 64. Excepciones

Sin perjuicio de las excepciones contempladas por la legislación estatal, las fincas rústicas podrán dividirse o segregarse, aun dando lugar a superficies inferiores a la unidad mínima de cultivo, si la segregación o división es consecuencia de la compraventa concertada sobre la totalidad de la finca arrendada entre el arrendatario titular de un arrendamiento histórico valenciano y el propietario de la misma.

Para la aplicación de esta excepción será requisito imprescindible que la calificación y existencia del arrendamiento histórico

haja sigut objecte de reconeixement mitjançant declaració de l'administració agrària autonòmica o resolució judicial ferma.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Primera. Reforma de la Llei d'Arrendaments Històrics Valencians

1. L'article 2 de la Llei 6/1986, de 15 de desembre, de la Generalitat Valenciana, d'Arrendaments Històrics Valencians, queda redactat de la manera següent: "Els arrendaments històrics valencians podran ser objecte de reconeixement mitjançant declaració per l'administració agrària autonòmica. No obstant això, el dit reconeixement no serà requisit imprescindible sempre que la relació jurídica de què es tracte posseïska totes les condicions necessàries per a la seua consideració com a arrendament històric valencià".

2. S'afeg un nou paràgraf a l'apartat 2 de l'article 5, amb la redacció següent: "La plusvàlua expressada s'obtindrà practicant les minoracions següents sobre el valor del sòl urbanitzable:

a) El valor de la parcel·la agrícola i de les seues accions relatives a plantacions, construccions i instal·lacions.

b) Els gastos necessaris satisfets pel propietari en el procés urbanitzador.

En cas de disconformitat amb les determinacions dels valors expressats, estos s'establiran per pèrits independents, els honoraris dels quals hauran de ser satisfets pels interessats que insten la seua intervenció".

Segona. Vigència normativa

Després de l'entrada en vigor de la present llei continuarà vigent el Decret 217/1999, de 9 de novembre, del Govern Valencià, pel qual es determina l'extensió de les unitats mínimes de cultiu a la Comunitat Valenciana.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

1. Queda derogat el capítol II del títol IV del Decret 47/1987, de 13 d'abril, del Govern Valencià.

2. Queda derogat el Decret 31/1994, de 8 de febrer, del Govern Valencià, pel qual es determina i s'establix el règim jurídic de les explotacions agràries preferents de la Comunitat Valenciana, així com la seua normativa de desplegament.

3. Queda derogada l'Orde de 21 de maig de 1999, de la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació, per la qual es crea un banc de terres a la Comunitat Valenciana, així com la seua normativa de desplegament.

4. Queden derogades totes les disposicions de rang jurídic igual o menor que s'oposen al que establix la present llei.

DISPOSICIÓ FINAL

Desplegament i entrada en vigor de la llei

1. S'autoritza el Consell de la Generalitat perquè dicte totes les disposicions reglamentàries que siguen necessàries per al desplegament i l'aplicació d'esta llei.

2. La present llei entrarà en vigor el sendemà de la seua publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*.

Per tant, ordene que tots els ciutadans, tribunals, autoritats i poders públics als quals pertoque, observen i facen complir esta llei.

València, 5 de desembre de 2002

El president de la Generalitat,
JOSÉ LUIS OLIVAS MARTÍNEZ

valenciano haya sido objeto de reconocimiento mediante declaración de la administración agraria autonómica o resolución judicial firme.

DISPOSICIONES ADICIONALES

Primera. Reforma de la Ley de Arrendamientos Históricos Valencianos

1. El artículo 2 de la Ley 6/1986, de 15 de diciembre, de la Generalitat Valenciana, de Arrendamientos Históricos Valencianos, queda redactado de la siguiente forma: «Los arrendamientos históricos valencianos podrán ser objeto de reconocimiento mediante declaración por la administración agraria autonómica. No obstante, dicho reconocimiento no será requisito imprescindible siempre que la relación jurídica de que se trate reúna todas las condiciones necesarias para su consideración como arrendamiento histórico valenciano».

2. Se añade un nuevo párrafo al número 2 del artículo 5, con la siguiente redacción: «El expresado plus valor se obtendrá practicando las siguientes minoraciones sobre el valor del suelo urbanizable:

a) El valor de la parcela agrícola y de sus accesiones relativas a plantaciones, construcciones e instalaciones.

b) Los gastos necesarios satisfechos por el propietario en el proceso urbanizador.

En caso de disconformidad con las determinaciones de los expresados valores, los mismos se establecerán por peritos independientes, cuyos honorarios deberán ser satisfechos por los interesados que insten su intervención».

Segunda. Vigencia normativa

Tras la entrada en vigor de la presente ley continuará vigente el Decreto 217/1999, de 9 de noviembre, del Gobierno Valenciano, por el que se determina la extensión de las unidades mínimas de cultivo en la Comunidad Valenciana.

DISPOSICIÓN DEROGATORIA

1. Queda derogado el capítulo II del título IV del Decreto 47/1987, de 13 de abril, del Gobierno Valenciano.

2. Queda derogado el Decreto 31/1994, de 8 de febrero, del Gobierno Valenciano, por el que se determina y establece el régimen jurídico de las explotaciones agrarias preferentes de la Comunidad Valenciana, así como su normativa de desarrollo.

3. Queda derogada la Orden de 21 de mayo de 1999, de la Conselleria de Agricultura, Pesca y Alimentación, por la que se crea un Banco de Tierras en la Comunidad Valenciana, así como su normativa de desarrollo.

4. Quedan derogadas cuantas disposiciones de igual o menor rango jurídico se opongan a lo establecido en la presente ley.

DISPOSICIÓN FINAL

Desarrollo y entrada en vigor de la ley

1. Se autoriza al Consell de la Generalitat para dictar cuantas disposiciones reglamentarias sean necesarias para el desarrollo y aplicación de esta ley.

2. La presente ley entrará en vigor el día siguiente al de su publicación en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*.

Por tanto, ordeno que todos los ciudadanos, tribunales, autoridades y poderes públicos a los que corresponda, observen y hagan cumplir esta ley.

Valencia, 5 de diciembre de 2002

El presidente de la Generalitat,
JOSÉ LUIS OLIVAS MARTÍNEZ